Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
L sērija

2024/915

26.3.2024.

KOMISIJAS IETEIKUMS (ES) 2024/915

(2024. gada 19. marts)

par pasākumiem viltošanas apkarošanai un intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas uzlabošanai

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 292. pantu,

tā kā:

(1) Efektīva intelektuālā īpašuma tiesību sistēma ir jebkuras stabilas industriālās stratēģijas pamatelements. Nozarēm, kas intensīvi izmanto intelektuālo īpašumu, ir ievērojama loma noturīgas, zaļas un konkurētspējīgas ekonomikas atbalstīšanā ES, nodrošinot 47 % no kopējā IKP un gandrīz 40 % no kopējās nodarbinātības. Eiropas radošās un inovatīvās nozares ir līderes zaļo tehnoloģiju un ilgtspējīgu produktu jomā. Pasaules mērogā tām pieder liela daļa patentu attiecībā uz videi nekaitīgiem risinājumiem un ir spēcīgs intelektuālā īpašuma portfelis tādās tehnoloģiju jomās kā pielāgošanās klimata pārmaiņām, oglekļa uztveršana un uzglabāšana un atkritumu pārstrāde ([1]). Tajā pašā laikā ES pēdējā desmitgadē ir ievērojami palielinājusies zaļo preču zīmju reģistrācija ([2]). Intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība vienlīdz nozīmē arī palielinātu saimniecisko darbību, investīcijas, nodarbinātību un ražīgumu, arī mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU) ([3]).

(2) Ar intelektuālo īpašumu aizsargātu produktu ievērojamā tirgus daļa ir piesaistījusi noziedzīgus tīklus, izraisot viltotu preču un pirātisma palielināšanos. Viltošana ir atzīta par augstas ietekmes noziedzīgu nodarījumu Organizētās noziedzības novēršanas stratēģijā 2021.–2025. gadam, kuras mērķis ir izjaukt noziedzīgos tīklus un to darbības modeļus ([4]). Šī noziedzīgā darbība rada ne tikai ieņēmumu zaudējumus intelektuālā īpašuma tiesību subjektiem ("tiesību subjekti"), bet arī būtiskus riskus patērētāju drošībai, sabiedrības veselībai un videi. Covid-19 pandēmija radīja jaunas iespējas viltotām un pirātiskām precēm iefiltrēties tirgos, jo tolaik būtiski palielinājās tirdzniecība tiešsaistē un trūka būtisku produktu. Tas ir novedis pie dzīvību apdraudošiem incidentiem, tajā skaitā, piemēram, pirātiskām pusvadītāju sastāvdaļām automatizētajos ārējos defibrilatoros ([5]). Turklāt vairākās nozarēs tiek izmantoti viltoti gultņi, apdraudot, piemēram, enerģētikas nozari un vējturbīnu pienācīgu darbību. Tāpēc, lai nodrošinātu, ka intelektuālā īpašuma tiesības sasniedz savu maksimālo potenciālu inovācijas, konkurētspējas un zaļākas un ilgtspējīgākas ekonomikas atbalstam, ir nepieciešama stingra politika viltošanas un pirātisma apkarošanai.

(3) Intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības saistībā ar viltotām precēm un pirātismu joprojām paplašinās, neraugoties uz centieniem tās ierobežot, un tam ir būtiska ekonomiska un sociāla ietekme uz darbvietām un izaugsmi ES ([6]). Intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības rada draudus dažādām nozarēm un dažādu veidu precēm, tajā skaitā izplatītākajiem plašpatēriņa produktiem un uzņēmumu savstarpējos darījumos izmantotajiem produktiem. Vēl jo svarīgāk ir tas, ka šīs darbības var būt cieši saistītas ar noziedzīgu rīcību ([7]). Noziedzīgie tīkli, kas iesaistīti noziegumos intelektuālā īpašuma jomā, iefiltrējas ikvienā piegādes ķēdes posmā, un šos noziegumus ir grūti izmeklēt, jo lielākajai daļai viltoto preču, kas tiek tirgotas ES, izcelsme ir ārvalstīs, tādēļ noskaidrot galvenās ieinteresētās personas ir sarežģītāk. Attiecīgi intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības grauj ES vienoto tirgu un ES noteikumus par vidiskajiem, drošības un ētikas standartiem attiecībā uz patēriņa precēm. Turklāt tās būtiski ietekmē Eiropas uzņēmumus, jo īpaši MVU, kam ir par 34 % mazākas izredzes izdzīvot, ja to intelektuālais īpašums tiek pārkāpts.

([1]) *Science, Research and Innovation Performance of the EU 2020: A fair, green and digital Europe* (ES veikums zinātnē, pētniecībā un inovācijā 2020. gadā. Taisnīga, zaļa un digitāla Eiropa).
([2]) *EUIPO* (2021): *Green EU trade marks: Analysis of goods and services specifications, 1996-2021* (Zaļās ES preču zīmes – Preču un pakalpojumu specifikāciju analīze par 1996.–2021. gadu).
([3]) *EUIPO/EPO* (2021): *Intellectual property rights and firm performance in the European Union* (Intelektuālā īpašuma tiesības un spēcīgs sniegums Eiropas Savienībā).
([4]) COM(2021) 170 final.
([5]) ESAO/*EUIPO* (2022): *Dangerous Fakes: Trade in counterfeit goods that pose health, safety and environmental risks* (Bīstamie viltojumi. Tirdzniecība ar viltotām precēm, kas rada riskus veselībai, drošībai un videi).
([6]) 2019. gadā viltotu un pirātisku produktu importa vērtība ES sasniedza 119 miljardus EUR, kas veido līdz 5,8 % ES importa apjoma. ESAO/*EUIPO* (2021): *Global Trade in Fakes: A Worrying Threat* (Pasaules mēroga tirdzniecība ar viltotām precēm – satraucošs drauds), *OECD Publishing*.
([7]) Eiropols/*EUIPO* (2022. gada marts), *Intellectual Property Crime Threat Assessment 2022* (2022. gada Intelektuālā īpašuma noziedzības draudu novērtējums).

(4) 2020. gada Rīcības plānā intelektuālā īpašuma jomā ([8]) Komisija apņēmās uzlabot intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu, pirmkārt, pieņemot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2022/2065 ([9]), kas ir būtisks solis uz priekšu cīņā pret nelikumīgu saturu tiešsaistē, un, otrkārt, izveidojot ES rīkkopu viltošanas novēršanai, kas tiks pieņemta ar šo ieteikumu. Rīkkopai būtu jāveicina un jāatvieglina efektīva sadarbība starp tiesību subjektiem, starpniecības pakalpojumu sniedzējiem un kompetentajām iestādēm, un tās mērķis ir popularizēt labu praksi un atbilstošu rīku un jaunu tehnoloģiju izmantošanu. Eiropas Parlaments ([10]) un Padome ([11]) atzinīgi novērtēja šo iniciatīvu.

(5) Šis ieteikums ir balstīts uz rezultātiem, kas gūti plašā apspriešanā, kura norit kopš 2021. gada. Tas jo īpaši ietver ieinteresēto personu darbseminārus, kas organizēti 2021. un 2022. gadā, atbildes uz 2022. gada uzaicinājumu iesniegt atsauksmes ([12]), augsta līmeņa apaļā galda sanāksmi, ko komisārs Tjerī Bretons rīkoja 2022. gada jūnijā, ekspertu grupu sanāksmes un Starptautisko samitu intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanas jomā, kas notika 2023. gada jūnijā. Šī plašā apspriešana izgaismoja, cik svarīgi ir palielināt sadarbību un informācijas kopīgošanu starp visām attiecīgajām ieinteresētajām personām, jo īpaši publiskajām iestādēm, tiesību subjektiem un starpniecības pakalpojumu sniedzējiem. Apspriešanā arī tika atzīts, ka svarīgi ir balstīt turpmāko intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanas politiku uz esošajiem rīkiem un spēkā esošajiem ES tiesību aktiem, jo īpaši šādiem: i) Regula (ES) 2022/2065 par Digitālo pakalpojumu aktu; ii) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2022/2555 ([13]), ar ko paredz pasākumus nolūkā panākt vienādi augstu kiberdrošības līmeni visā Savienībā; iii) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/48/EK ([14]) par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu un iv) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 608/2013 ([15]) par muitas darbu intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanā, kā arī Regula (ES) Nr. 952/2013 ([16]), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu.

(6) Direktīva 2004/48/EK ir piemērojama visām intelektuālā īpašuma tiesībām, uz kurām attiecas Savienības tiesību akti un/vai attiecīgās dalībvalsts tiesību akti, kā noteikts 2. pantā. Tās mērķis ir nodrošināt vienādi augsta līmeņa aizsardzību vienotajā tirgū, atspoguļojot vajadzību pēc vienotas intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas prakses. Ievērojot šo saskaņoto pieeju intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanai, šis ieteikums aptver visas intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības, kas tiek veiktas komerciālā mērogā, proti, darbības, ko veic, lai gūtu tiešas vai netiešas ekonomiskas vai komerciālas priekšrocības. Šā ieteikuma nolūkos intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības, ko veic komerciālā mērogā, attiecas gan uz viltotām, gan pirātiskām precēm un saturu, attiecībā uz kurām ir pārkāpta preču zīme, ģeogrāfiskās izcelsmes norāde, patents, dizainparaugs vai autortiesības. Neskarot aspektus, kas aplūkoti Ieteikumā (ES) 2023/1018 ([17]) par tiešsaistes pirātisma apkarošanu sporta un citos tiešraides pasākumos, lielākā daļa pamatprincipu, labās prakses piemēru un rīku, kas izveidoti saskaņā ar šo ieteikumu, var būt noderīgi, arī vēršoties pret pārkāpuma darbībām, kas skar ar intelektuālā īpašuma tiesībām aizsargātu tiešsaistes saturu, piemēram, tādās jomās kā brīvprātīgas darbības, ko veic tiešsaistes starpnieki, uzlabota sadarbība starp kompetentajām valsts iestādēm un informācijas un datu kopīgošana.

([8]) COM(2020) 760.

([9]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2065 (2022. gada 19. oktobris) par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts) (OV L 277, 27.10.2022., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).

([10]) Eiropas Parlamenta ziņojums "Rīcības plāns intelektuālā īpašuma jomā ES atveseļošanās un noturības atbalstam" (2021/2007(INI)).

([11]) Padomes 2020. gada 10. novembra secinājumi 12750/20 un 2021. gada jūnija secinājumi 9932/21.

([12]) Uzaicinājums iesniegt atsauksmes par ES rīkkopu cīņai pret viltošanu (https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12915-EU-toolbox-against-counterfeiting_lv).

([13]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2022/2555 (2022. gada 14. decembris) par pasākumiem nolūkā panākt vienādi augsta līmeņa kiberdrošību visā Savienībā un ar ko groza Regulu (ES) Nr. 910/2014 un Direktīvu (ES) 2018/1972 un atceļ Direktīvu (ES) 2016/1148 (TID 2 direktīva) (OV L 333, 27.12.2022., 80. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2022/2555/oj).

([14]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2004/48/EK (2004. gada 29. aprīlis) par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu (OV L 157, 30.4.2004., 45. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2004/48/oj).

([15]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 608/2013 (2013. gada 12. jūnijs) par muitas darbu intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanā un ar ko atceļ Padomes Regulu (EK) Nr. 1383/2003 (OV L 181, 29.6.2013., 15. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/608/oj).

([16]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 952/2013 (2013. gada 9. oktobris), ar ko izveido Savienības Muitas kodeksu (pārstrādāta redakcija) (OV L 269, 10.10.2013., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj).

([17]) Komisijas Ieteikums (ES) 2023/1018 (2023. gada 4. maijs) par tiešsaistes pirātisma apkarošanu sporta un citos tiešraides pasākumos (OV L 136, 24.5.2023., 83. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2023/1018/oj).

(7) Regula (ES) 2022/2065 paredz saskaņotus noteikumus drošai, paredzamai un uzticamai tiešsaistes videi. Šajā kontekstā Regulā (ES) 2022/2065 ir atsauce uz informāciju par nelikumīgām darbībām, piemēram, viltotu produktu pārdošanu, kā nelikumīga satura piemēru, un tā nosaka īpašus pienākumus konkrētu kategoriju starpniecības tiešsaistes pakalpojumu sniedzējiem. Daži no šiem pienākumiem ir ļoti svarīgi, lai uzlabotu viltošanas un pirātisma apkarošanu. Tas attiecas, piemēram, uz: i) kontaktpunktu un juridisko pārstāvju iecelšanu; ii) prasībām par noteikumiem un nosacījumiem; iii) pārredzamības ziņošanas pienākumiem; iv) paziņošanas un rīcības mehānismiem; v) sūdzību un kompensāciju mehānismu; vi) uzticamā signalizētāja mehānismu; vii) pasākumiem un aizsardzību pret nepareizu izmantošanu; viii) pasākumiem tirgotāju izsekojamības pieprasīšanai – zināmiem kā "pazīsti savu darījumu klientu" pienākumiem, un ix) pasākumiem risku novērtēšanai un mazināšanai.

(8) Komisija atbalsta Saprašanās memoranda par viltotu preču tirdzniecību internetā ("SM par viltošanu") un Saprašanās memoranda par reklāmu tiešsaistē un intelektuālā īpašuma tiesībām ("SM par reklāmu") īstenošanu. Abi memorandi ir brīvprātīgi instrumenti, kam var pievienoties tiesību subjekti, tiešsaistes platformas un uzņēmumu apvienības. Šo SM dalībnieki apņemas ievērot principus un veikt SM noteiktās darbības, tajā skaitā īstenot divpusēju sadarbību un informācijas apmaiņu. Ir pierādījies, ka SM ir veiksmīgas nozaru virzītas iniciatīvas. Tomēr Regulas (ES) 2022/2065 stāšanās spēkā sniedz iespēju pārdomāt SM nākotni, lai nodrošinātu, ka tie joprojām ir piemēroti paredzētajam mērķim. Tāpēc ir jāsāk SM modernizācijas process un jāmudina visi parakstītāji un citas ieinteresētās personas aktīvi iesaistīties šajā procesā. Būtisks ir Regulas (ES) 2022/2065 45. pants, kas paredz iespēju izstrādāt brīvprātīgus rīcības kodeksus ES līmenī, lai veicinātu Regulas (ES) 2022/2065 pareizu piemērošanu. Lai vēl vairāk palielinātu pārredzamību dalībniekiem tiešsaistes reklāmas vērtības ķēdē, Regulas 46. pants arī paredz rīcības kodeksus tiešsaistes reklāmām. Visbeidzot, Direktīvas 2004/48/EK 17. pantā ir arī pausts aicinājums izstrādāt rīcības kodeksus, lai uzlabotu intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu kā papildu līdzekli, kas sekmētu tiesisko regulējumu.

(9) Tiesību subjektiem ir unikāla iespēja atklāt, identificēt un paziņot intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības saistībā ar viltotām vai pirātiskām precēm. Nozares virzītā SM par viltošanu parakstītāji gadu gaitā ir guvuši ievērojamu kompetenci un pieredzi, jo tie regulāri sniedz paziņojumus, kas saskaņā ar SM principiem būtu jāapstrādā bez nepamatotas kavēšanās. Turklāt SM parakstītāji ir apņēmušies veikt komerciāli saprātīgus un pieejamus pasākumus, kas paredz atbildīgu un rūpīgu paziņošanu ar nepieciešamo precizitāti, lai varētu identificēt viltotas preces un izvairītos no nepamatotiem un ļaunprātīgi sniegtiem paziņojumiem. Tādēļ tiesību subjekti, kas ir SM parakstītāji, varētu apsvērt iespēju pieteikties uzticama signalizētāja statusa piešķiršanai, lai varētu izmantot īpašo režīmu, kas noteikts Regulas (ES) 2022/2065 22. pantā. Šajā saistībā digitālo pakalpojumu koordinatoriem ir jānovērtē, vai pieteikuma iesniedzējs atbilst 22. panta 2. punktā paredzētajiem kritērijiem, proti, i) vai tam ir specializētās zināšanas un kompetence nelikumīga satura atklāšanai, identificēšanai un ziņošanai par to, ii) vai tas ir neatkarīgs no jebkura tiešsaistes platformu nodrošinātāja un iii) vai tas veic savu darbību, lai rūpīgi, precīzi un objektīvi iesniegtu paziņojumus. Komisija pēc apspriešanās ar Digitālo pakalpojumu padomi var izdot pamatnostādnes par uzticama signalizētāja mehānisma piemērošanu saskaņā ar Regulas (ES) 2022/2065 22. pantu.

(10) Svarīga ir sadarbība un pastiprināta informācijas apmaiņa, un tā būtu vēl vairāk jāveicina visos līmeņos saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, personas datu aizsardzību un uzņēmējdarbības brīvību atbilstīgi Eiropas Savienības Pamattiesību hartas ("Harta") 16. pantam. Būtu jāapzina laba prakse un tā jāiesaka visiem dalībniekiem, tajā skaitā e-komercijas tirdzniecības vietām, transporta un loģistikas pakalpojumu sniedzējiem, maksājumu pakalpojumu sniedzējiem, sociālo mediju pakalpojumu sniedzējiem, domēnu nosaukumu pakalpojumu sniedzējiem u. c. Turklāt būtu jāveicina turpmāka sadarbība un informācijas kopīgošana. Tas attiecas uz visām kompetentajām iestādēm, tajā skaitā tirgus uzraudzības iestādēm, kam pašlaik var nebūt kompetences attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībām, un speciālu rīku, piemēram, Intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanas portāla ("*IPEP*"), Tirgus uzraudzības informācijas un komunikācijas sistēmas ("*ICSMS*") un *Safety Gate*, plašākas izmantošanas veicināšanu attiecībā uz bīstamiem produktiem, kas var būt viltojumi.

(11) Transporta un loģistikas pakalpojumu sniedzējiem ir būtiska nozīme preču pārdošanā un izplatīšanā, un tie ir svarīgi, lai saglabātu uzticamas piegādes ķēdes. Tomēr transporta un loģistikas pakalpojumus pārkāpēji var izmantot ļaunprātīgi.

(12) Tāpat, lai gan maksājumu pakalpojumiem var būt galvenā nozīme tiesību subjektu darbībās, tie var arī tikt izmantoti, lai atbalstītu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības. Noteiktos gadījumos dažādu maksājumu pakalpojumu izmantošana var veicināt tādas prakses attīstīšanos, kas i) sarežģī līdzekļu plūsmas izsekošanu un ii) apgrūtina iespējas atklāt maksājumu pakalpojumu iespējamu izmantošanu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībām.

(13) Pieaugot sociālo mediju popularitātei, tiek izstrādātas jaunas stratēģijas, kas var vēl vairāk veicināt sociālo mediju izmantošanu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbību veikšanai. Tas rada jaunus izaicinājumus sociālo mediju pakalpojumu sniedzējiem, tiesību subjektiem un kompetentajām iestādēm un izgaismo vajadzību pēc kopīgiem centieniem. Šajā kontekstā labas prakses popularizēšana galveno starpniecības pakalpojumu sniedzēju vidū var palīdzēt atbalstīt saskanīgu politiku cīņai pret intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībām.

(14) Lai gan domēnu nosaukumiem ir ļoti svarīga nozīme tiešsaistes vidē, tie var tikt izmantoti, lai atbalstītu tiešsaistē veiktas intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības. Tas tā ir gadījumā, kad intelektuālā īpašuma tiesības tiek ļaunprātīgi izmantotas paša domēna nosaukumā (t. i., domēnu sagrābšana vai domēnu sagrābšana, ļaunprātīgi izmantojot pārrakstīšanās kļūdas) vai kad domēna nosaukums pāradresē uz tīmekļvietni, kas atbalsta intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumus. Domēnu nosaukumu reģistrācijas dati ("*WHOIS* dati") ir svarīgi domēnu nosaukumu sistēmas drošībai, stabilitātei un noturībai. Šā iemesla dēļ Direktīva (ES) 2022/2555 nosaka pienākumu dalībvalstīm pieprasīt, lai augstākā līmeņa domēnu (ALD) nosaukumu reģistri un vienības, kas sniedz domēnu nosaukumu reģistrācijas pakalpojumus, vāktu un uzturētu precīzus un pilnīgus domēnu nosaukumu reģistrācijas datus speciālā datubāzē, kas ļauj domēnu nosaukumu turētājus identificēt un ar tiem sazināties. Piekļuve konkrētiem domēnu nosaukumu reģistrācijas datiem ir jāsniedz pēc leģitīmu piekļuves pieprasītāju likumīga un pienācīgi pamatota pieprasījuma. Atbilde būtu jānosūta bez nepamatotas kavēšanās un katrā ziņā 72 stundu laikā no jebkura piekļuves pieprasījuma saņemšanas. Saskaņā ar Direktīvu (ES) 2022/2555 ar leģitīmiem piekļuves prasītājiem saprot jebkuru fizisku vai juridisku personu, kas iesniedz pieprasījumu, ievērojot Savienības vai valsts tiesību aktus. Domēnu nosaukumu reģistrācijas datu precizitātei un pilnīgumam var būt arī svarīga nozīme intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanā. Pārskatatbildība par pārkāpumiem un jebkuru attiecīgu kaitējumu var pastāvēt tikai tad, ja iespējamā pārkāpēja identitāti vai tā kontaktinformāciju drīkst izpaust saskaņā ar Savienības tiesību aktiem un jo īpaši saskaņā ar personas datu aizsardzību, pamattiesībām uz privātumu un uzņēmējdarbības tiesībām. Minētais neskar tiesības uz aizstāvību, ņemot vērā attiecīgā gadījuma apstākļus un garantijas, kas vajadzīgas, lai segtu atbildētājam radušās izmaksas un kaitējumu saskaņā ar Direktīvas 2004/48/EK 9. panta 7. punktu.

(15) Intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbību tiešsaistes tirgus uzraudzība var būt dārgs un resursietilpīgs uzdevums tiesību subjektiem. Tāpēc būtu jāizvērš brīvprātīga laba prakse, piemēram, pašreizējā domēnu nosaukumu informācijas un brīdinājumu sistēma augstākā līmeņa domēnam ".eu", ko uztur Eiropas Interneta domēnu reģistrs ("*EURid*") un Eiropas Savienības Intelektuālā īpašuma birojs ("*EUIPO*"). Šīs sadarbības mērķis ir veicināt informētību, lai aizsargātu ES preču zīmju īpašnieku intelektuālā īpašuma tiesības un sniegtu uzticamu informāciju par ".eu" domēnu nosaukumiem un to pieejamību.

(16) Cīņā pret intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībām svarīga ir publiskā un privātā sektora operatoru sadarbība. Viens no pirmajiem šķēršļiem sadarbības nodibināšanai – nav noteikta kontaktpunkta, kas risinātu ar intelektuālā īpašuma tiesībām un intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībām saistītus jautājumus vai nu dalībvalstī, vai pāri robežām. Šī kontaktpunkta neesība liedz ātri un elastīgi piemērot intelektuālā īpašuma tiesības un ietekmē sadarbību starp ieinteresētajām personām. Tomēr, kā īpaši izcelts atbildēs uz uzaicinājumu iesniegt atsauksmes, šo problēmu varētu viegli atrisināt, ieceļot vienotu kontaktpunktu intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas jautājumos.

(17) Koordināciju un informācijas apmaiņu varētu būtiski uzlabot, ja attiecīgie ekonomikas dalībnieki un kompetentās iestādes intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbību apkarošanai plašāk izmantotu esošos rīkus, piemēram, *ICSMS*, *Safety Gate* un *IPEP*. *IPEP* izstrādātājs ir *EUIPO*, un tas ļauj veikt drošu saziņu starp ieinteresētajām personām un kompetentajām iestādēm, piemēram, elektroniski pārvaldot muitas rīcības pieteikumus (*applications for actions*, "*AFA*") attiecībā uz precēm, par kurām ir aizdomas, ka ar tām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības. Dažas dalībvalstis ir arī izveidojušas savu tirgotāju portālu tam pašam mērķim. Šādi rīki atvieglo gan tiesību subjektu, gan muitas dienestu darbu, nodrošinot tiesību subjektiem centrālos piekļuves punktus saistībā ar intelektuālā īpašuma aizsardzību visās dalībvalstīs. *EUIPO* ir uzsācis platformas *IPEP* paplašināšanu un ir darījis to pieejamu starpniekiem, sākot ar e-komercijas tirdzniecības vietām. Tas nozīmē, ka e-komercijas tirdzniecības vietas tagad var viegli pārbaudīt intelektuālā īpašuma tiesības un vajadzības gadījumā sākt saziņu ar attiecīgajiem tiesību subjektiem. Lai šis rīks sasniegtu maksimālu potenciālu, tiesību subjektiem un kompetentajām valsts iestādēm tas ir jāizmanto plašāk.

(18) Daudzas tirgus uzraudzības iestādes nerīkojas, ja tās konstatē pierādījumus par iespējamām viltotām vai pirātiskām precēm, piemēram, i) ziņojot par konstatējumiem *ICSMS*; ii) sadarbojoties ar tiesību subjektiem vai kompetentajām iestādēm ar *IPEP* starpniecību, vai iii) nosūtot brīdinājumus par bīstamiem produktiem, izmantojot *Safety Gate*, kas ir ES ātrās brīdināšanas sistēma par bīstamiem nepārtikas produktiem, tajā skaitā viltojumiem. Tā rezultātā tiek zaudēta iespēja sniegt plašāku ieguldījumu cīņā pret intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībām. Turklāt daudzām tirgus uzraudzības iestādēm nav pilnvaru piemērot intelektuālā īpašuma tiesības, lai gan tām var būt nozīmīga loma viltošanas apkarošanā ([18]). Viltojumi bieži tiek konfiscēti uz robežām, bet tos var atklāt arī piegādes ķēdē, piemēram, kvalitātes kontroles pārbaužu laikā. Tāpēc dalībvalstīm būtu jāveicina tirgus uzraudzības iestāžu loma viltojumu apkarošanā. Lai stiprinātu tirgus uzraudzības vai citu tiesībaizsardzības iestāžu spēju, pēc dalībvalsts pieprasījuma var sniegt tehnisko atbalstu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/240 ([19]), ar ko izveido tehniskā atbalsta instrumentu.

(19) *EUIPO* sadarbojas ar vairākiem iesaistītajiem valsts intelektuālā īpašuma tiesību birojiem dalībvalstīs, lai izveidotu valsts tiesu nozīmīgāko spriedumu kopumu par intelektuālā īpašuma piemērošanas jautājumiem. Kopš 2014. gada iesaistītie biroji kopā ar ES Kopienas Augu šķirņu biroju ir sistemātiski apkopojuši nozīmīgākos tiesību piemērošanas spriedumus, kas tiek darīti pieejami judikatūras datubāzē *eSearch*. Šis apkopojums ietver nozīmīgākos spriedumus par visu veidu intelektuālā īpašuma tiesībām no visām dalībvalstīm un aptver gan civillietas, gan krimināllietas. Spriedumus uzskata par "nozīmīgākajiem" spriedumiem, jo tie iezīmē jaunu tendenci vai attīstību judikatūrā. Krimināllietas tiek uzraudzītas arī Eiropas Prokuroru tīklā intelektuālā īpašuma jomā. Informētības veicināšana, intelektuālā īpašuma tiesību biroju regulārs ieguldījums un šādu datubāzu plašāka izmantošana varētu ievērojami uzlabot intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu.

(20) Lai racionalizētu centienus cīņā pret intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem, svarīgi ir turpināt sadarbību starp *EUIPO* un ES tiesībaizsardzības iestādēm. Tas nozīmē atbalstīt tādus sadarbības centienus kā Eiropas daudzdisciplīnu platforma pret noziedzības draudiem ("*EMPACT*"), kas ir dalībvalstu virzīta sadarbības platforma, kas paredzēta, lai apzinātu, noteiktu pēc prioritātēm un risinātu draudus, kurus rada organizētā un smaga starptautiskā noziedzība, piemēram, noziedzība intelektuālā īpašuma jomā. Intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas kopienai būtu jāizmanto šī daudzdisciplīnu sadarbības platforma.

(21) Strīdu alternatīvas izšķiršanas (SAI) procedūras ir izmaksefektīva, ātrāka un efektīvāka alternatīva tradicionālajai tiesvedībai, jo īpaši pārrobežu strīdu izšķiršanai un MVU. Tāpēc piekļuve SAI procedūrām būtu jāpaplašina, aptverot visu veidu intelektuālā īpašuma tiesību strīdus, arī strīdu par domēnu nosaukumiem kontekstā.

(22) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/29/EK ([20]) un Direktīva 2004/48/EK piešķir tiesību subjektiem iespēju pieprasīt izpildrakstu pret starpniecības pakalpojumu sniedzēju, kura pakalpojumus izmanto kāda trešā puse, lai pārkāptu to intelektuālā īpašuma tiesības. Direktīva 2004/48/EK arī paredz pagaidu vai iepriekšēju procedūru saistībā ar iespējamiem pārkāpumiem. Tā paredz, ka tad, ja tiek pasludināts tiesas nolēmums, kurā konstatēts intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums, tiesu iestādes var izdot izpildrakstu attiecībā uz pārkāpēju, lai aizliegtu turpināt pārkāpuma darbības. Dinamiski izpildraksti līdz šim ir bijuši pieejami vien dažās dalībvalstīs. Šo izpildrakstu tvērums un prasības dažādās jurisdikcijās atšķiras, arī attiecībā uz to, ciktāl tiesas rīkojums var noteikt īpašus tehniskus pasākumus izpildraksta īstenošanai ([21]). 2017. gadā Komisijas 2017. gada 29. novembra

([18]) Sk. 17. apsvērumu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2019/1020 (2019. gada 20. jūnijs) par tirgus uzraudzību un produktu atbilstību un ar ko groza Direktīvu 2004/42/EK un Regulas (EK) Nr. 765/2008 un (ES) Nr. 305/2011 (OV L 169, 25.6.2019., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1020/oj).

([19]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/240 (2021. gada 10. februāris), ar ko izveido tehniskā atbalsta instrumentu (OV L 57, 18.2.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/240/oj).

([20]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/29/EK (2001. gada 22. maijs) par dažu autortiesību un blakustiesību aspektu saskaņošanu informācijas sabiedrībā (OV L 167, 22.6.2001., 10. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/29/oj).

([21]) Sal. ar Boloņas tiesas Uzņēmumu un intelektuālā īpašuma specializētās nodaļas 2020. gada 7. janvāra lēmumu "Coop Italia", ar kuru izpildraksta tvērums tika paplašināts, aptverot jebkādas tādas atšķirības zīmes izmantošanu, kas ietver pārkāptās preču zīmes dominējošo elementu.

paziņojumā "Norādījumi par dažiem aspektiem saistībā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2004/48/EK par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu" ([22]) tika norādīts, ka dažos gadījumos izpildrakstu efektivitāte var samazināties, ja tiek mainīts priekšmets, par kuru izdots izpildraksta rīkojums. Tas tā var būt, piemēram, gadījumā, ja "spoguļvietnes" parādās zem citiem domēnu nosaukumiem, un tādējādi izpildraksts tās neskar. Attiecīgi, ievērojot noteiktus aizsardzības pasākumus, dinamiski izpildraksti var būt efektīvs līdzeklis, kā novērst intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma turpināšanos gan tiešsaistē, gan bezsaistē. Saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru ([23]), izdodot dinamiskus izpildrakstus, būtu jāņem vērā pamattiesības, konkrētāk – tiesības uz vārda brīvību un informāciju saskaņā ar Hartas 11. pantu un uzņēmējdarbības brīvība saskaņā ar Hartas 16. pantu.

(23) Intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības bieži notiek vairākās jurisdikcijās un aptver dažādu veidu starpniecības pakalpojumus gan tiešsaistē, gan bezsaistē. Šajā kontekstā, lai apzinātu, izmeklētu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības un sodītu par tām, svarīgi ir veicināt piekļuvi informācijai un kopīgot šo informāciju ar visām attiecīgajām ieinteresētajām personām visa intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas ciklā, ja vien šāda piekļuve un kopīgošana notiek, pilnībā ievērojot Savienības tiesību aktus, tajā skaitā personas datu aizsardzību un tiesības un privātumu. Direktīvas 2004/48/EK 8. pants jau paredz tiesības uz informāciju par pārkāpuma preču vai pakalpojumu izcelsmi un izplatīšanas tīkliem gadījumos, kas skar komerciālā mērogā īstenotas intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības. Šīs tiesības ir piemērojamas tikai tādās procedūrās, kas attiecas uz intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu komerciālā mērogā un kas tiek īstenotas, reaģējot uz pamatotu un samērīgu prasītāja pieprasījumu. Tiesību uz informāciju nozīmīgums nebūtu jānovērtē pārāk zemu. Kā nesen atgādinājusi Tiesa ([24]), tiesībām uz informāciju ir nozīme tiesību uz efektīvu tiesību aizsardzību saglabāšanā, un galu galā tās garantē Hartas 17. pantā nostiprināto pamattiesību uz īpašumu efektīvu īstenošanu, kas ietver arī intelektuālā īpašuma tiesības.

(24) Tomēr apspriešanās ar ieinteresētajām personām laikā ieinteresētās personas norādīja uz nenoteiktību tiesību uz informāciju jomā un lūdza sniegt papildu norādījumus par nosacījumiem, informācijas veidu, saistību ar datu aizsardzību, saskaņā ar kuriem varētu uzlabot tiesības uz informāciju starp tiesību subjektiem un starpniekiem.

(25) Tiesa lietā C-597/19 nosprieda, ka Direktīvas 2004/48/EK 8. panta 1. punktā paredzētās tiesības uz informāciju par labu tiesību subjektam ir procedūra, kas ir atsevišķa no pārkāpuma procedūras. Uz šīm tiesībām var atsaukties atsevišķā procedūrā, jo ne vienmēr ir iespējams pieprasīt visu būtisko informāciju tās procedūras kontekstā, kuras beigās tiek konstatēts, ka ir pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības. Proti, intelektuālā īpašuma tiesību subjekts var uzzināt par šo tiesību pārkāpuma apmēru tikai pēc šīs procedūras galīgās izbeigšanas ([25]). Direktīvas 2004/48/EK 8. panta 1. punktā paredzēto tiesību uz informāciju īstenošana neaprobežojas tikai ar procedūru, kurā tiek prasīts konstatēt intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu. Direktīvas 8. pantā paredzētajam informācijas pieprasījumam ir cits mērķis, nevis prasība konstatēt, ka ir noticis intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpums. Spriedumā lietā C-628/21 Tiesa nosprieda, ka, ja uz šo informācijas pieprasījumu attiektos tādas pašas pierādīšanas prasības kā saistībā ar prasību tiesā, kuras mērķis ir konstatēt intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu, tad ar direktīvas 8. pantu ieviestā patstāvīgā tiesvedība, kura ir raksturīga Savienības tiesībām, zaudētu lielu daļu no tās praktiskās lietderības. Tāpēc ir jānošķir atbilstoši Direktīvas 2004/48/EK 8. pantam veikta informācijas pieprasījuma funkcija no tādas prasības funkcijas, kuras mērķis ir konstatēt intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu.

(26) Atbilstošu zaudējumu kompensācija gadījumā, ja tiesa konstatē intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu, ir vēl viens intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas politikas būtisks elements, kā paredzēts Direktīvas 2004/48/EK 13. pantā. Apspriešanās ar ieinteresētajām personām laikā ieinteresētās personas norādīja, ka bieži vien zaudējumu kompensācija nav atbilstoša, lai izlabotu tiesību subjektam radīto faktisko kaitējumu. Kā Tiesa nosprieda lietā C-99/15, morāls kaitējums, piemēram, kaitējums darba autora reputācijai, ja vien tas ir pierādīts, ir tiesību subjektam faktiski nodarītā kaitējuma sastāvdaļa ([26]). Direktīva 2004/48/EK ir piemērojama neatkarīgi no līdzekļiem, kas paredzēti galvenokārt valsts tiesību aktos, ciktāl šie līdzekļi var būt labvēlīgāki tiesību subjektiem.

([22]) COM(2017) 708 final.
([23]) Sk. jo īpaši Tiesas 2014. gada 27. marta spriedumu, *UPC Telekabel Wien*, C-314/12, ECLI:EU:C:2014:192, un Tiesas 2016. gada 15. septembra spriedumu, *Tobias Mc Fadden*, C-484/14, ECLI:EU:C:2016:689.
([24]) Tiesas 2023. gada 27. aprīļa spriedums, *Castorama Polska* un *Knor*, C-628/21, ECLI: EU:C:2023:342, 43. punkts.
([25]) Tiesas 2021. gada 17. jūnija spriedums (piektā palāta), *M.I.C.M.*, C-597/19, ECLI:EU:C:2021:492.
([26]) Tiesas 2016. gada 17. marta spriedums, *Liffers*, C-99/15, ECLI:EU:C:2016:173, 17. punkts.

Direktīva 2004/48/EK nosaka minimālo standartu intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanai un neliedz dalībvalstīm noteikt pasākumus, kas ir aizsargājošāki, ja vien tie atbilst Savienības tiesību aktiem. Tāpēc fakts, ka Direktīva 2004/48/EK neuzliek dalībvalstīm pienākumu paredzēt zaudējumu atlīdzināšanu kā sodu, nedrīkstētu liegt ieviest šādu pasākumu valsts līmenī.

(27) Regula (ES) Nr. 608/2013 kopā ar vispārējiem noteikumiem, kas noteikti ar Regulu (ES) Nr. 952/2013, kura pašlaik tiek pārskatīta, ļauj muitas dienestiem aizturēt vai konfiscēt preces, par kurām ir aizdomas, ka ar tām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības. Direktīva 2004/48/EK atļauj kompetentajām iestādēm veikt preču konfiskāciju kā pasākumu pierādījumu saglabāšanai, un tiesa, pamatojoties uz nolēmumu, kas pieņemts lietā pēc būtības, var uzdot iznīcināt šīs preces. Attiecībā uz precēm, ko aiztur muitas dienesti, ja preču turētājs apstrīd iznīcināšanu un tiesību subjekts ierosina tiesvedību, precēm jāpaliek glabāšanā visā tiesvedības laikā. Apspriešanās ar ieinteresētajām personām laikā tiesību subjekti pauda bažas par izmaksām, kas saistītas ar muitas vai citu kompetento iestāžu konfiscēto vai aizturēto preču glabāšanu un iznīcināšanu. Šīs izmaksas neaprobežojas tikai ar glabāšanu un iznīcināšanu, bet ietver arī citas saistītās izmaksas, piemēram, pārvietošanas, verifikācijas un transporta izmaksas. Dažos gadījumos ieinteresētās personas uzskata šīs izmaksas par pārāk augstām, un tādējādi tiesību subjekti var nolemt nepiemērot savas intelektuālā īpašuma tiesības ([27]).

(28) Svarīgs preču, ar kurām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, iznīcināšanas aspekts ir ar iznīcināšanu saistītās vidiskās izmaksas. Ir svarīgi, lai preču, ar kurām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, glabāšana un iznīcināšana tiktu veikta tā, lai izvairītos no cilvēku veselības apdraudēšanas un kaitējuma videi. Preču, ar kurām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, utilizācija videi nekaitīgā veidā joprojām ir viens no galvenajiem jautājumiem Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas darba kārtībā. Turklāt Pasaules Muitas organizācija ir izstrādājusi vadlīnijas par aizturētu preču, ar kurām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, utilizāciju videi nekaitīgā veidā. Eiropas Savienībā muitas dienestu aizturētu preču, ar kurām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, reciklēšanai vai utilizācijai ir vajadzīgs muitas dienestu lēmums un ir jāizpilda saistītās muitas formalitātes. Ir vajadzīga arī tiesību subjekta piekrišana. Attiecīgajām ieinteresētajām personām ir jādara viss iespējamais, lai nodrošinātu preču, ar kurām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, utilizāciju videi nekaitīgā un pareizā veidā.

(29) Intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības ir ienesīgas, jo ar intelektuālo īpašumu var tikt saistīta augsta vērtība un pastāv salīdzinoši zems riska līmenis atklāšanas un izpildes panākšanas ziņā. Tādēļ noziedzīgās organizācijas var veikt intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības papildus tādiem noziegumiem kā noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācija, izvairīšanās no nodokļu maksāšanas, cilvēku tirdzniecība un piespiedu darbs.

(30) Tiesa lietā C-655/21 ([28]) ir nospriedusi, ka tad, kad dalībvalstis pilda savus pienākumus saskaņā ar Pasaules Tirdzniecības organizācijas *TRIPS* nolīgumu par intelektuālā īpašuma tiesību komercaspektiem ("*TRIPS* nolīgums"), tajā skaitā tos, kas izriet no 61. panta, ir jāuzskata, ka tās īsteno Savienības tiesību aktus Hartas 51. panta 1. punkta nozīmē. Dalībvalstīs pastāv atšķirības attiecībā uz krimināl sodiem, ko paredz *TRIPS* nolīguma 61. pants, par preču zīmju tīšu viltošanu vai autortiesību pirātismu komerciālā mērogā. ES ir atšķirīgi maksimālie brīvības soda atņemšanas termiņi attiecībā uz šādu noziedzīgu nodarījumu smagākajiem veidiem, t. i., nodarījumiem, ko izdara noziedzīgas organizācijas, kas definētas Padomes Pamatlēmuma 2008/841/TI ([29]) 1. pantā. Dalībvalstis tiek mudinātas atkārtoti novērtēt, vai to tiesību aktos paredzētie krimināl sodi par šādiem noziedzīgiem nodarījumiem ir pietiekami atturoši atbilstīgi sodu līmenim, ko piemēro par atbilstoša smaguma noziegumiem, lai nodrošinātu samērīguma principa efektīvu īstenošanu un ievērošanu, ņemot vērā ES Tiesas judikatūru, tajā skaitā lietu C-655/21. Būtu arī jāprasa, lai dalībvalstis novērtē, vai krimināl sodi par šādiem noziedzīgiem nodarījumiem pienācīgi atbilst nodarītajam kaitējumam, vienlaikus nodrošinot atbilstību piemērojamām Savienības un starptautisko tiesību normām, arī attiecībā uz visu skarto pušu pamattiesību ievērošanu.

([27]) *EUIPO* (2023): *Storage and destruction of seized counterfeit goods in the EU* (Konfiscētu viltotu preču glabāšana un iznīcināšana ES).

([28]) Tiesas 2023. gada 19. oktobra spriedums, C-655/21 (*G. ST. T.*), ECLI:EU:C:2023:356.

([29]) Padomes Pamatlēmums 2008/841/TI (2008. gada 24. oktobris) par cīņu pret organizēto noziedzību (OV L 300, 11.11.2008., 42. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/841/oj).

(31) Turklāt dažās dalībvalstīs nav specializētu vienību tiesībaizsardzības vai publiskās apsūdzības jomā, kuras risinātu ar intelektuālā īpašuma tiesībām saistītus noziedzīgus nodarījumus. Tas kavē efektīvu pārrobežu sadarbību tiesībaizsardzības jomā un sarežģī kompetento iestāžu iespējas saglabāt zināšanas. Slēptu izmeklēšanas metožu izmantošana (piem., veicot telefonsarunu un datu pārtveršanu un slepenas operācijas), vienlaikus nodrošinot atbilstību piemērojamām Savienības un starptautisko tiesību normām, arī attiecībā uz visu skarto pušu pamattiesību aizsardzību, var palielināt noziedzīgu organizāciju izdarītu noziedzīgu nodarījumu pārrobežu izmeklēšanas efektivitāti. Tāpat arī ļoti svarīga nozīme ir finansiālajai izmeklēšanai, tajā skaitā izmeklēšanai par praksi tiešsaistes reklāmās un kriptovalūtas izmantošanu ([30]), un kompetento izmeklēšanas vienību un prokuroru pietiekamai specializācijai. Attiecīgo izmeklēšanas vienību specializācija dalībvalstīs arī atvieglotu policijas, muitas un prokuroru ES mēroga fokusa grupu izveidi sadarbībā ar Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu), Eiropas Biroju krāpšanas apkarošanai ("*OLAF*") un *Eurojust*. Tāpēc būtu aktīvi jāveicina tādu specializētu izmeklēšanas vienību izmantošana, kurām ir piemēroti resursi, vienlaikus nodrošinot atbilstību piemērojamām Savienības un starptautiskajām tiesību normām, arī visu skarto pušu pamattiesību aizsardzībai.

(32) Jaunas tehnoloģijas un tehnoloģijas, kas strauji attīstās, var radīt problēmas un sniegt jaunas iespējas intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanai. Lai atpazītu viltotus vai pirātiskus produktus vai tendences, kas saistītas ar šādu produktu popularizēšanu vai izplatīšanu, var izmantot mākslīgā intelekta (MI) sistēmas, piemēram, automatizētas satura atpazīšanas sistēmas un mašīnmācīšanās algoritmus, kam ir potenciāls kļūt par svarīgām tehnoloģijām cīņā pret intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībām. Ekonomikas dalībnieki tiek mudināti izmantot MI sistēmas piesardzīgi un izvairīties no neizpaustas konfidenciālas informācijas, zinātības vai komercnoslēpumu kā ievaddatu iekļaušanas sistēmā, jo vēlāk tas var potenciāli liegt tiem saņemt intelektuālā īpašuma aizsardzību attiecībā uz šādu informāciju. Var būt grūti orientēties MI radītajos izaicinājumos un sniegtajās iespējās, jo īpaši MVU. Tāpēc dalībvalstis un nozaru ieinteresētās personas tiek mudinātas piedalīties tāda visaptveroša kontrolsaraksta izstrādē, kam būtu jāsniedz MVU vērtīgs ieskats, norādījumi un praktiskas stratēģijas, veicinot inovāciju, aizsargājot intelektuālā īpašuma tiesības un nodrošinot MI tehnoloģiju atbildīgu ieviešanu ES darījumdarbības vidē.

(33) Viltošanas un pirātisma apkarošanas tehnoloģiju tirgus ir sarežģīts un ātri attīstās. Tiesību subjektiem var būt grūtības orientēties šajā tirgū un rast piemērotus tehniskos risinājumus vai tehnoloģiju nodrošinātājus. Tomēr tādi resursi kā *EUIPO* Viltošanas un pirātisma apkarošanas tehnoloģiju ceļvedis var atbalstīt tiesību subjektus, kas vēlas izmantot viltošanas apkarošanas tehnoloģijas. Sadalītās virsgrāmatas tehnoloģijas (tajā skaitā (bet ne tikai) uz blokķēdēm balstītas tehnoloģijas) ir labi piemērotas, lai palielinātu izsekojamību un pārredzamību piegādes ķēdē atbilstīgi digitālajai produkta pasei ([31]), un var palīdzēt identificēt un apturēt intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības. Preces piegādes ķēdes ceļa žetonizēta uzskaite blokķēdē ir nemaināma un pārredzama un dokumentē ikvienu darījumu ar produktu un tā kustību, un to var izmantot kā pierādījumu saskaņā ar valsts procesuālajām tiesībām.

(34) Eiropas blokķēžu pakalpojumu infrastruktūru ("*EBSI*") veido publisks savstarpēji savienotu mezglu vienādranga tīkls, kas uztur uz blokķēdēm balstītu pakalpojumu infrastruktūru. *EBSI* ir izstrādāta iteratīvā veidā, īpašu uzmanību pievēršot nelielam konkrētu izmantošanas gadījumu (lietojumu) skaitam, kas laika gaitā tiks izvērsti. Galu galā privātie uzņēmumi un organizācijas varēs pievienoties un izmantot *EBSI* kā pakalpojumu.

(35) *EUIPO* Eiropas produktu un loģistikas pakalpojumu autentifikators ("*EBSI-ELSA*") ir izmēģinājuma programma uz blokķēdēm balstītai sistēmai, kas savstarpēji savienos visas ieinteresētās personas un to sistēmas, lai nodrošinātu produktu autentiskumu visā piegādes ķēdē un galu galā arī ārpus tās. Kad preces tiek piesaistītas blokķēžu infrastruktūrai, tiek izveidots digitālais dvīnis, kurā glabā informāciju, kas pierāda tā autentiskumu. Tas nodrošinās ieinteresētajām personām veidu, kā nosūtīt preci kopā ar tās virtuālo ekvivalentu, kas apzīmogots ar nemainīgu zīmola īpašnieka digitālo parakstu. Šī sistēma arī sniedz iespēju kopīgot digitālo informāciju ar iesaistītajām pusēm loģistikas ķēdē, tajā skaitā starpniekiem un kompetentajām iestādēm.

([30]) Jebkura valūtas forma, kas pastāv digitāli vai virtuāli un kas darījumu nodrošināšanai izmanto kriptogrāfiju.

([31]) COM(2022) 140 final, 30.3.2022., paziņojums" Ilgtspējīgiem produktiem jākļūst par normu".

(36) Nesenajā *paziņojumā par tīmekli 4.0 un virtuālajām pasaulēm* ([32]) ir izklāstīta ES stratēģija attiecībā uz tīmekli 4.0 – revolucionāru tehnoloģisku pāreju uz pasauli, kurā viss ir nevainojami savienots. Tā kā virtuālās pasaules attīstās, paredzams, ka radīsies jaunas grūtības saistībā ar intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu un iespējamo pārkāpēju identifikāciju, piemēram, ar neaizstājamu blokķēžu žetonu ("*NFT*") saistīto intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu. Lai šos izaicinājumus pārvaldītu, būs vajadzīga turpmāka uzraudzība un ieinteresēto personu dialogs.

(37) *NFT* ir digitāls aktīvs, kam piemīt īpaša digitālā elementa vai satura, kurš izmanto blokķēžu tehnoloģiju, unikalitāte un autentiskums. Katram *NFT* ir unikāls kriptogrāfisks identifikators, kas to atšķir no citiem, padarot to retu un verificējamu. *NFT* papildus citiem to lietojumiem var sniegt autoriem iespēju žetonizēt un pārdot to (digitālos vai fiziskos) darbus, vienlaikus nodrošinot pircējiem pierādījumu par elementa unikalitāti un spēju šos aktīvus tirgot vai izrādīt tiešsaistes platformās drošā un decentralizētā veidā. Tomēr īpašumtiesības uz *NFT* nav īpašumtiesības uz pamatā esošo aktīvu, kurš tajā ietverts vai uz kuru tajā ir atsauce. Lai gan *NFT* piederība parasti piešķir īpašniekam ekskluzīvas tiesības uz pašu *NFT* (tādējādi nodrošinot tiesības nodot, pārdot vai izrādīt aktīva žetonizēto izpausmi), tā ne vienmēr piešķir tiesības attiecībā uz oriģinālo fizisko vai digitālo aktīvu, jo tie joprojām ir atšķirīgi juridiskie jēdzieni.

(38) Komisija un *EUIPO* 2021. gada 1. janvārī izveidoja MVU fondu ([33]), kas sniedz finansiālu atbalstu MVU, kurus ietekmē Covid-19 un Krievijas agresijas karš pret Ukrainu, ar mērķi palīdzēt MVU pārvaldīt to intelektuālā īpašuma portfeļus. 2024. gadā, lai turpinātu atbalstīt MVU to intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanā, MVU fonds arī atlīdzina izmaksas par sākotnējām konsultācijām, ko sniedz intelektuālā īpašuma tiesību priekšizpētes eksperts (*IP Scan Enforcement expert*) ([34]), kuru iecēlis valsts intelektuālā īpašuma birojs (intelektuālā īpašuma tiesību priekšizpētes vaučers (*IP Scan Enforcement voucher*)). Šīs konsultācijas vai norādījumi ietver ieteicamās darbības esošo intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu atrisināšanai un potenciālu turpmāku pārkāpumu novēršanai. Intelektuālā īpašuma tiesību priekšizpētes vaučers neietver formālas izpildes panākšanas darbības, piemēram, "vēstuļu par izbeigšanu un pārtraukšanu" sagatavošanu vai prasības celšanu tiesā. Ar šo papildu rīku MVU gūst labumu no konsultācijām vai norādījumiem šādās situācijās: i) kad MVU uzzina par tā intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu, ko izdarījusi trešā persona; ii) kad pastāv risks, ka trešā persona varētu apsūdzēt MVU trešās personas intelektuālā īpašuma aktīvu iespējamā pārkāpumā, vai iii) kad MVU ir jāveic preventīvi pasākumi saistībā ar intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu.

(39) Pasaules ekonomikai kļūstot arvien digitalizētākai, ir palielinājies neizpaustas zinātības un darījumdarbības informācijas (komercnoslēpumu) nelikumīgas iegūšanas, izmantošanas un izpaušanas, izmantojot kiberuzbrukumus, risks. Šādi kiberuzbrukumi ietver tādas saimnieciskās darbības veikšanu, kuras mērķis ir iegūt komercnoslēpumus, kam vēlāk varētu piemērot intelektuālā īpašuma aizsardzību. MVU ir neaizsargātāki pret kiberuzbrukumiem nekā lielāki uzņēmumi, jo tiem trūkst izpratnes par kiberdrošību un to kiberdrošības pasākumi nav pietiekami stingri. Kiberuzbrukumi arī nodara MVU būtisku ekonomisku kaitējumu un traucē to vispārējai konkurētspējai. Kā paziņots 2020. gada Rīcības plānā intelektuālā īpašuma jomā, Komisija izstrādā MVU paredzētu izpratnes veicināšanas rīkkopu, kas palīdzēs tiem novērst kiberuzbrukumus komercnoslēpumiem vai reaģēt uz šādiem kiberuzbrukumiem.

(40) Lielākā daļa eiropiešu norāda, ka tiem ir laba izpratne par intelektuālā īpašuma tiesību jēdzienu, un vēl lielāks to īpatsvars (93 %) uzskata, ka ir svarīgi aizsargāt intelektuālā īpašuma tiesības. Eiropas iedzīvotāju vidū ir arī plaša informētība par viltošanas negatīvajām sekām, un liela daļa (aptuveni 80 %) eiropiešu uzskata, ka intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības: i) atbalsta neētisku rīcību un noziedzīgas organizācijas, ii) ietekmē uzņēmumus un apdraud darbvietas un iii) ir drauds veselībai, drošībai un videi. Neraugoties uz to, vairāk nekā ceturtdaļa gados jaunu eiropiešu (vecumā no 15 līdz 24 gadiem) ir apzināti pirkuši vismaz vienu viltotu produktu tiešsaistē ([35]), un tas apliecina vajadzību pēc mērķtiecīgām darbībām, lai šo tendenci ierobežotu un vēl vairāk uzlabotu pierādījumu vākšanu un izpratni par veselības un drošības riskiem, kas rodas, pērkot viltotus produktus. Šajā saistībā *EUIPO* ir izveidojis tīklu, kurā darbojas eksperti no dalībvalstu izglītības ministrijām un valsts intelektuālā īpašuma biroju pārstāvji un kura mērķis ir pulcēt attiecīgos lēmumu pieņēmējus un izstrādāt vienotu pieeju intelektuālajam īpašumam izglītībā. Viens no redzamākajiem šā tīkla rezultātiem ir projekts "Ideas Powered @ School", kurā tiek sagatavoti un apkopoti izglītības un mācību materiāli par intelektuālo īpašumu.

([32]) Komisijas 2023. gada 11. jūlija paziņojums "ES iniciatīva attiecībā uz tīmekli 4.0 un virtuālajām pasaulēm. Sākums virzībai uz nākamo tehnoloģisko pārkārtošanos", (COM(2023) 442 final).

([33]) Komisijas Īstenošanas lēmuma C(2023) 1119 II pielikums – Uzņēmumu, jo īpaši MVU, konkurētspējas uzlabošana un to piekļuves tirgiem atbalstīšana.

([34]) Intelektuālā īpašuma tiesību priekšizpētes eksperti ir dalībvalstu intelektuālā īpašuma biroju iecelti eksperti, kas sniedz sākotnējās konsultācijas MVU par to, kā panākt intelektuālā īpašuma tiesību izpildi intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma gadījumā vai kā izvairīties no citu personu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpšanas.

([35]) *EUIPO*: *European citizens and intellectual property: Perception, awareness, and behaviour* (Eiropas pilsoņi un intelektuālais īpašums. Attieksme, informētība un uzvedība) (2023).

(41) Lai kompetentās iestādes, piemēram, muitas dienesti, policija un prokuratūras, darbotos efektīvi un lietpratīgi, tām jābūt nepieciešamajām padziļinātajām zināšanām par intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību un piemērošanu un vienmēr jābūt informētām par jaunākajām tendencēm un tehnoloģijas attīstību šajā jomā. Šajā ziņā *EUIPO* un Eiropas Savienības Tiesībaizsardzības apmācības aģentūra ("*CEPOL*") jau ir izveidojuši Virtuālo centru apmācībai par intelektuālā īpašuma tiesībām muitas dienestiem, policijas iestādēm, prokuratūrām un tirgus uzraudzības iestādēm. *EUIPO* un *CEPOL* ir arī izstrādājuši pielāgotus mācību resursus un materiālus šīm grupām. Turklāt pēc dalībvalsts lūguma kompetentajām valsts iestādēm var tikt sniegts tehniskais atbalsts saskaņā ar Regulu (ES) 2021/240.

(42) Viltotu zāļu tirdzniecība ES pēdējos gados ir palielinājusies ([36]), un 2020. gadā zāles bija septītā uz ES ārējām robežām visbiežāk konfiscēto produktu kategorija. Viltotas zāles arī tiek plaši reklamētas un piedāvātas pārdošanai tiešsaistē. Tās bieži satur toksiskas sastāvdaļas, sliktas kvalitātes sastāvdaļas vai sastāvdaļas ar nepareizu devu, un tādēļ tās var uzskatīt arī par viltotām zālēm saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2001/83/EK ([37]). Ir jāpalīdz patērētājiem identificēt tīmekļa vietnes, kurās tiešsaistē pārdod viltotas zāles. Neraugoties uz to, ka kopš 2011. gada Direktīvā 2001/83/EK ir paredzēti noteikumi par vienotu logotipu, kas ļauj patērētājiem identificēt likumīgas tiešsaistes aptiekas, patērētāju informētība šajā jomā joprojām ir ļoti zema.

(43) Komisijas paziņojuma par intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību un izpildi trešās valstīs ([38]) mērķis ir informēt tiesību subjektus, jo īpaši MVU, par potenciālajiem riskiem to intelektuālā īpašuma tiesībām, kuri rodas, iesaistoties darījumdarbībā konkrētās trešās valstīs. Tādējādi tā nolūks ir ļaut tiesību subjektiem izstrādāt darījumdarbības stratēģijas un darbības, kas aizsargātu to nemateriālo aktīvu, piemēram, intelektuālā īpašuma, vērtību. Komisija ir izveidojusi intelektuālā īpašuma tiesību MVU palīdzības dienestus Ķīnā, Latīņamerikā, Dienvidaustrumāzijā, Indijā un Āfrikā, lai atbalstītu ES uzņēmumus, kas cenšas aizsargāt un īstenot to intelektuālā īpašuma tiesības šajos reģionos. Šie dienesti palīdz ES ekonomikas dalībniekiem iepazīt tiesisko vidi pirms darījumdarbības uzsākšanas šajos reģionos.

(44) Komisijas regulārajā viltošanas un pirātisma situācijas uzraudzības sarakstā ir ietverti tādu paziņoto tirgu vai pakalpojumu sniedzēju piemēri, kuru operatori vai īpašnieki atrodas ārpus ES un kuri, domājams, iesaistās viltošanā un pirātismā, to veicina un gūst labumu no tā. Šā situācijas uzraudzības saraksta mērķis ir mudināt operatorus un īpašniekus, kā arī kompetentās valsts iestādes un valdības veikt nepieciešamās darbības un pasākumus, lai samazinātu preču vai pakalpojumu, ar kuriem tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, pieejamību šajos tirgos. Uzraudzības saraksta nolūks ir arī veicināt patērētāju izpratni par vidiskajiem, produktu drošuma un citiem riskiem, ar kuriem saistīti pirkumi no potenciāli problemātiskiem tirgiem. Uzraudzības saraksts tiek sagatavots sadarbībā ar Eiropolu un *EUIPO*, kuru speciālās zināšanas, jo īpaši par sociālajiem medijiem un tiešsaistes platformām, palīdz pamatīgāk analizēt tendences un izaicinājumus saistībā ar pirātismu un viltošanu trešo valstu tiešsaistes pakalpojumu un veikto pasākumu jomā.

(45) Brīvās tirdzniecības zonu (BTZ) skaita palielināšanās ārpus ES var veicināt iespējami viltotu un pirātisku preču pārdošanu, jo BTZ: i) paredz izņēmumus attiecībā uz nodokļiem un nodevām, ii) piemēro vienkāršākas administratīvās procedūras un iii) atļauj izejvielu, mašīnu, detaļu un aprīkojuma beznodokļu importu. Daži ekonomikas dalībnieki var izmantot priekšrocības, ko sniedz šķietami nepietiekamā pārraudzība, nepietiekamās pārbaudes un pārredzamības trūkums BTZ, lai veiktu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības. Lai uzlabotu situāciju, Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) Padome 2019. gadā pieņēma Ieteikumu par nelikumīgas tirdzniecības apkarošanu "Lielāka pārredzamība brīvās tirdzniecības zonās". Minētajam

([36]) *EUIPO* un ESAO pētījums par viltotu zāļu tirdzniecību.

([37]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/83/EK (2001. gada 6. novembris) par Kopienas kodeksu, kas attiecas uz cilvēkiem paredzētām zālēm (OV L 311, 28.11.2001., 67. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2001/83/oj).

([38]) SWD(2023) 153 final: Ziņojums par intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību un izpildi trešās valstīs.

ieteikumam ir pielikums par Rīcības kodeksu tīrām brīvās tirdzniecības zonām, kurā sniegti ieteikumi BTZ uzņēmējiem par to, kā mazināt nelikumīgu preču pieejamību to BTZ. ESAO ieteikums vēlāk tika apstiprināts ar Padomes lēmumu ([39]). Gan ES tiesību subjektu, gan patērētāju interesēs ir, lai BTZ uzņēmēji ES: i) ievērotu Rīcības kodeksu tīrām brīvās tirdzniecības zonām, ii) uzlabotu savu BTZ pārredzamību un tādējādi iii) palīdzētu samazināt preču, par kurām ir aizdomas, ka ar tām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības, pieejamību savās BTZ.

(46) Ir svarīgi, lai dalībvalstis un ieinteresētās personas kopīgotu būtisko informāciju par pasākumiem, kas tiek veikti saistībā ar šo ieteikumu un tā īstenošanu. *EUIPO*, kam ir nozīmīga loma ES centienos apkarot viltošanu un uzlabot intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu, būtu jāatbalsta šā ieteikuma izplatīšana, īstenošana un uzraudzība. Būtu jāmudina *EUIPO* ar savu plašo zinātību un publiskā un privātā sektora pārstāvju tīklu palīdzēt apkopot informāciju, uzraudzīt labu praksi un sadarboties ar savu tīklu, lai palielinātu visu attiecīgo ieinteresēto personu pārrobežu sadarbību tiesību izpildes jomā. Ņemot vērā, ka SAI ir vienkāršs, ātrs un zemu izmaksu ārpustiesas risinājums strīdiem par intelektuālo īpašumu, būtu jāpaplašina un jāveicina tās izmantošana. Šādus uzdevumus efektīvi varētu veikt *EUIPO* Mediācijas centrs.

(47) Lai nodrošinātu pamattiesību ievērošanu attiecībā uz fizisku personu aizsardzību saistībā ar personas datu apstrādi, kā arī saistībā ar personas datu brīvu apriti, personas datu apstrādei, ko veic jebkādu šā ieteikuma īstenošanai paredzēto pasākumu nolūkā, būtu pilnībā jāatbilst noteikumiem par datu aizsardzību. Proti, tai būtu pilnībā jāatbilst Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) 2016/679 ([40]) un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai (ES) 2016/680 ([41]), un kompetentajām uzraudzības iestādēm tā būtu jāuzrauga.

(48) Šajā ieteikumā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Hartā. Konkrētāk, šis ieteikums jo īpaši tiecas nodrošināt pilnīgu Hartas 8., 11., 16., 17., 47. un 49. panta ievērošanu.

(49) Ņemot vērā papildināmību starp šo ieteikumu, Regulu (ES) 2022/2065 un Ieteikumu (ES) 2023/1018, šā ieteikuma ietekme būtu jānovērtē, pienācīgi ņemot vērā *EUIPO* konstatējumus, ne vēlāk kā trīs gadus pēc šā ieteikuma pieņemšanas,

IR PIEŅĒMUSI ŠO IETEIKUMU.

1. NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

MĒRĶIS

1. Ar šo ieteikumu dalībvalstis, tajā skaitā kompetentās valsts iestādes, tiesību subjekti un citi ekonomikas dalībnieki, ieskaitot starpniecības pakalpojumu sniedzējus, tiek mudinātas veikt efektīvus, atbilstošus un samērīgus pasākumus, lai saskaņā ar šo ieteikumu apkarotu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības gan tiešsaistes, gan bezsaistes vidē. Īstenojot jebkuru ieteicamo darbību saskaņā ar šo ieteikumu, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka tiek ievērotas tiesības un pienākumi saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, jo īpaši Hartas 52. pantu.

([39]) COM(2019) 294 final.

([40]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj).

([41]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2016/680 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi, ko veic kompetentās iestādes, lai novērstu, izmeklētu, atklātu noziedzīgus nodarījumus vai sauktu pie atbildības par tiem vai izpildītu krimināsodus, un par šādu datu brīvu apriti, ar ko atceļ Padomes Pamatlēmumu 2008/977/TI (OV L 119, 4.5.2016., 89. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2016/680/oj).

2. Šajā ieteikumā ir atgādināti dalībvalstu, tiesību subjektu, starpniecības pakalpojumu sniedzēju un šo pakalpojumu saņēmēju pienākumi saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, jo īpaši Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvām 98/44/EK ([42]), 98/71/EK ([43]), 2000/31/EK ([44]), 2001/29/EK, 2002/58/EK ([45]), 2004/48/EK, (ES) 2015/2436 ([46]) un (ES) 2019/790 ([47]) un Regulām (EK) Nr. 1610/96 ([48]), (EK) Nr. 469/2009 ([49]), (ES) Nr. 608/2013, (ES) 2017/1001 ([50]) un (ES) 2022/2065.

3. Šajā ieteikumā nav ieteiktas darbības, uz kurām attiecas saistošas Savienības tiesību normas, un tā mērķis nav interpretēt minētās saistošās tiesību normas. Ja pastāv pretruna vai pārklāšanās starp kādu ieteikumu un jebkuru saistošu Savienības tiesību normu, piemēro saistošo Savienības tiesību normu.

4. Šis ieteikums neattiecas uz likumīgu tirdzniecību, tajā skaitā:

   a) ja attiecīgās tiesības ir izsmeltas saskaņā ar Direktīvas (ES) 2015/2436 15. pantu, Regulas (ES) 2017/1001 15. pantu, Direktīvas 98/71/EK 15. pantu, Regulas (EK) Nr. 6/2002 21. pantu un Direktīvu 2001/29/EK, Direktīvu (ES) 2019/790 un Direktīvu 2004/48/EK;

   b) jebkādu likumīgu satura, piemēram, ar autortiesībām aizsargāta satura, izmantošanu, kam piemēro ierobežojumus un izņēmumus.

DEFINĪCIJAS

5. Šajā ieteikumā piemēro šādas definīcijas:

   a) "intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības" ir darbības, piemēram, viltotu preču ražošana, reklamēšana, pārdošana vai izplatīšana, kas tiek veikta, pārkāpjot preču zīmi, patentu vai ģeogrāfiskās izcelsmes norādi, un pirātisku preču vai satura ražošana, reklamēšana, pārdošana vai izplatīšana, kas tiek veikta, pārkāpjot dizainparaugu vai autortiesības, ieskaitot ar to saistītus pakalpojumus, ja šīs darbības tiek veiktas komerciālā mērogā, lai gūtu tiešas vai netiešas ekonomiskas vai komerciālas priekšrocības;

   b) "ekonomikas dalībnieki" ir ražotāji, pilnvarotie pārstāvji, importētāji, izplatītāji, izpildes pakalpojumu sniedzēji vai jebkura cita fiziska vai juridiska persona, tajā skaitā tiesību subjekti un starpniecības pakalpojumu sniedzēji;

([42]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 98/44/EK (1998. gada 6. jūlijs) par izgudrojumu tiesisko aizsardzību biotehnoloģijā (OV L 213, 30.7.1998., 13., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1998/44/oj).

([43]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 98/71/EK (1998. gada 13. oktobris) par dizainparaugu tiesisko aizsardzību (OV L 289, 28.10.1998., 28. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/1998/71/oj).

([44]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2000/31/EK (2000. gada 8. jūnijs) par dažiem informācijas sabiedrības pakalpojumu tiesiskiem aspektiem, jo īpaši elektronisko tirdzniecību, iekšējā tirgū (Direktīva par elektronisko tirdzniecību) (OV L 178, 17.7.2000., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/31/oj).

([45]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2002/58/EK (2002. gada 12. jūlijs) par personas datu apstrādi un privātās dzīves aizsardzību elektronisko komunikāciju nozarē (Direktīva par privātumu un elektronisko komunikāciju) (OV L 201, 31.7.2002., 37. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2002/58/oj).

([46]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2015/2436 (2015. gada 16. decembris), ar ko tuvina dalībvalstu tiesību aktus attiecībā uz preču zīmēm (pārstrādāta redakcija) (OV L 336, 23.12.2015., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2015/2436/oj).

([47]) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/790 (2019. gada 17. aprīlis) par autortiesībām un blakustiesībām digitālajā vienotajā tirgū un ar ko groza Direktīvas 96/9/EK un 2001/29/EK (OV L 130, 17.5.2019., 92. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2019/790/oj).

([48]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1610/96 (1996. gada 23. jūlijs) par papildu aizsardzības sertifikāta ieviešanu attiecībā uz augu aizsardzības līdzekļiem (OV L 198, 8.8.1996., 30. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1996/1610/oj).

([49]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 469/2009 (2009. gada 6. maijs) par papildu aizsardzības sertifikātu zālēm (kodificēta versija) (OV L 152, 16.6.2009., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2009/469/oj).

([50]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2017/1001 (2017. gada 14. jūnijs) par Eiropas Savienības preču zīmi (kodificēta redakcija) (OV L 154, 16.6.2017., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1001/oj).

c) "starpniecības pakalpojumu sniedzējs" ir ekonomikas dalībnieks, kas sniedz pakalpojumu, kuru viena vai vairākas personas var izmantot, lai veiktu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības, un kam var nebūt īpašas saistības (piemēram, līgumsaistības) ar šīm citām personām; attiecīgā gadījumā tas var ietvert pakalpojumus, ko sniedz transporta un loģistikas pakalpojumu sniedzēji, maksājumu pakalpojumu sniedzēji, sociālo mediju pakalpojumu sniedzēji un domēnu nosaukumu pakalpojumu sniedzēji ([51]);

d) "sociālo mediju pakalpojumu sniedzējs" ir tādu starpniecības pakalpojumu sniedzējs, kuri ļauj lietotājiem radīt, kopīgot vai mijiedarboties ar saturu, informāciju vai saziņu tiešsaistē;

e) "transporta un loģistikas pakalpojumu sniedzējs" ir starpnieks, kas organizē un/vai veic preču pārvadāšanu no izcelsmes vietas, piemēram, nosūtītāja, uz galamērķa vietu, piemēram, saņēmējam, izmantojot kuģi, baržu, autotransportu, dzelzceļa vai gaisa kravas transportu vai citu transporta veidu;

f) "kompetentās iestādes" ir publiskās iestādes, kam ir kompetence saistībā ar intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu izmeklēšanu un/vai šādu tiesību piemērošanu valsts un ES līmenī.

2. NODAĻA

SADARBĪBAS, KOORDINĀCIJAS UN INFORMĀCIJAS KOPĪGOŠANAS VEICINĀŠANA INOVĀCIJAS UN INVESTĪCIJU AIZSARDZĪBAI

Sadarbības veicināšana, izmantojot brīvprātīgus instrumentus

6. Tiesību subjekti un starpniecības pakalpojumu sniedzēji tiek mudināti:

a) piedalīties ES vai valsts brīvprātīgos sadarbības instrumentos, piemēram, SM par viltošanu un SM par reklāmu;

b) piedalīties SM par viltošanu un SM par reklāmu modernizācijas procesā un ievērot modernizētos SM pēc to izveides.

7. Dalībvalstis tiek mudinātas veicināt ekonomikas dalībnieku, piemēram, starpniecības pakalpojumu sniedzēju, tajā skaitā e-komercijas tirdzniecības vietu, transporta un loģistikas pakalpojumu sniedzēju, maksājumu pakalpojumu sniedzēju, sociālo mediju pakalpojumu sniedzēju, domēnu nosaukumu pakalpojumu sniedzēju un tiešsaistes reklāmas nozares ieinteresēto personu, dalību šajos brīvprātīgajos sadarbības instrumentos un SM par viltošanu un SM par reklāmu modernizācijā, tajā skaitā to iespējamā pārveidē par rīcības kodeksiem saskaņā ar Regulas (ES) 2022/2065 45. un 46. pantu.

SM par viltošanu parakstītāju kā uzticamu signalizētāju lomas nostiprināšana

8. Tiesību subjekti un to pārstāvji, kas ir SM par viltošanu parakstītāji, tiek mudināti pieteikties uzticama signalizētāja statusam, lai varētu izmantot Regulā (ES) 2022/2065 paredzēto īpašo režīmu attiecībā uz paziņojumiem, ko sniedz uzticami signalizētāji, ciktāl tie atbilst Regulas (ES) 2022/2065 22. panta 2. punktā noteiktajām prasībām.

Transporta un loģistikas pakalpojumu sniedzēji – to pakalpojumu ļaunprātīgas izmantošanas intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībām novēršana

9. Lai novērstu to pakalpojumu ļaunprātīgu izmantošanu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībām (vai nu attiecībā uz precēm, ko ieved ES, vai attiecībā uz tirdzniecību ES iekšienē), transporta un loģistikas pakalpojumu sniedzēji, kam ir tieša līgumiska saikne ar nosūtītāju vai saņēmēju, tiek mudināti īstenot šādu praksi, pilnībā ievērojot Savienības tiesību aktus, arī attiecībā uz personas datu apstrādi:

a) savos noteikumos un nosacījumos skaidri norādīt:

1) ar kādiem nosacījumiem, ievērojot piemērojamos normatīvos aktus, tiem ir tiesības atvērt un pārbaudīt sūtījumu, lai novērtētu, vai sūtījums satur preces, ar kurām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības;

([51]) Sk. Tiesas 2014. gada 27. marta spriedumu, *UPC Telekabel*, C-314/12, ECLI:EU:C:2014:192, 32. un 35. punkts, Tiesas 2011. gada 24. novembra spriedumu (trešā palāta) un Tiesas 2016. gada 7. jūlija spriedumu, *Tommy Hilfiger Licencing u. c.*, C-494/15, EU:C:2016:528, 23. punkts.

2) procedūru preču saņēmēja vai īpašnieka informēšanai par minētā novērtējuma rezultātiem visos apstākļos neatkarīgi no tā, vai ir rasti pierādījumi par precēm, ar kurām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības;

3) tiesiskās aizsardzības līdzekļus un kompensāciju, kas pieejama sūtījuma saņēmējam vai īpašniekam, kad sūtījumus atver un nav pierādījumu par precēm, ar kurām tiek pārkāptas intelektuālā īpašuma tiesības;

b) ieviest sistēmu, kā verificēt ar sūtījumiem saistītus datus, nolūkā nosūtīt muitas dienestiem pēc to pieprasījuma ticamus pirmsievešanas datus, tādējādi veicinot efektīvu muitas riska novērtējumu par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībām. Šāda verifikācija, ciktāl tas ir praktiski iespējams, ietvertu šādus elementus:

1) sniegto uzņēmuma datu pārbaude, ciktāl tie ir publiski pieejami un bez maksas;

2) nosūtītāja un saņēmēja datu savstarpēja salīdzināšana ar datiem, kas ir publiski pieejami un bez maksas un kas atbalsta nelikumīgu preču un iespējamu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu atklāšanu.

Maksājumu pakalpojumu sniedzēji – to pakalpojumu ļaunprātīgas izmantošanas intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībām novēršana

10. Lai novērstu to pakalpojumu ļaunprātīgu izmantošanu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībām, maksājumu pakalpojumu sniedzēji tiek mudināti īstenot šādu labu praksi:

a) savos noteikumos un nosacījumos kā pamatu to līguma ar pārdevējiem apturēšanai vai izbeigšanai skaidri norādīt visus – arī kompetentās iestādes – konstatējumus par to maksājumu pakalpojumu izmantošanu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībām;

b) izveidot paziņošanas mehānismus, kas ļauj tiesību subjektiem, kuri izmanto to pakalpojumus, paziņot par ikvienu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbību;

c) ja tas ir tehniski un ekonomiski iespējams – ieviest informācijas sistēmu, kā dažādos maksājumu pakalpojumos identificēt operatorus, kas iesaistīti intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībās, ja viens maksājumu pakalpojumu sniedzējs ir izbeidzis savus pakalpojumus ar šādiem operatoriem intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbību dēļ;

d) apmainīties ar informāciju ar citiem maksājumu pakalpojumu sniedzējiem par tendencēm saistībā ar intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībām un ieviest īpašus pasākumus pret savu pakalpojumu atkārtotu ļaunprātīgu izmantošanu, it īpaši tad, ja kompetentā iestāde ir konstatējusi, ka to pakalpojumi ir izmantoti intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībām.

11. Jebkura personas datu apstrāde būtu jāveic, pilnībā ievērojot Savienības tiesību aktus. Šim ieteikumam nebūtu jānosaka maksājumu pakalpojumu sniedzējiem prasība instalēt sistēmu, kas filtrē dažus vai visus maksājumus, kas tiek izpildīti ar to pakalpojumu starpniecību, attiecībā uz visiem to klientiem.

Sociālo mediju pakalpojumu sniedzēji – to pakalpojumu ļaunprātīgas izmantošanas intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībām novēršana

12. Lai novērstu to pakalpojumu ļaunprātīgu izmantošanu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībām, sociālo mediju pakalpojumu sniedzēji tiek mudināti īstenot šādu labu praksi:

a) atbalstīt tiesību subjektus, jo īpaši preču zīmju turētājus, un kompetentās iestādes cīņā pret to preču zīmju nelikumīgu izmantošanu sociālo mediju kontu nosaukumos, it īpaši privātos paziņojumos vai slēgtās grupās, arī nodrošinot preču zīmju turētājiem verificētus kontus;

b) ieviest atbilstošas sistēmas, kā identificēt fiziskas vai juridiskas personas, kas, domājams, ļaunprātīgi izmanto to pakalpojumus intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbību veikšanai, un kas dotu iespēju attiecīgi rīkoties pēc šādas identificēšanas;

c) ieviest politiku, kas nodrošina sociālo mediju grupu administratoru informētību par tādu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbību risku, kuras veic sociālo mediju lietotāji privātā saziņā vai slēgtās grupās.

13. Jebkura personas datu apstrāde būtu jāveic, pilnībā ievērojot Savienības tiesību aktus. Šis ieteikums nekādā ziņā neietekmē pakalpojuma likumīgu izmantošanu, un tam nebūtu jānoved pie tā, ka sociālo mediju pakalpojumu sniedzējiem jāveic pasākumi, kas ietekmētu to pakalpojumu lietotāju vārda un informācijas brīvību.

Domēnu nosaukumu pakalpojumu sniedzēji – intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzības nodrošināšana domēnu nosaukumu sistēmā

14. Augstākā līmeņa domēnu (ALD) nosaukumu reģistri un vienības, kas sniedz domēnu nosaukumu reģistrācijas pakalpojumus un kas iedibināti ES un/vai piedāvā pakalpojumus ES, tiek mudināti īstenot šādu labu praksi:

    a) savos noteikumos un nosacījumos paredzēt, ka tad, ja kompetentā iestāde konstatē intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības saistībā ar domēna nosaukumu vai tā izmantošanu, domēna nosaukuma reģistrācija var tikt izbeigta un/vai domēna nosaukuma nodošana reģistrācijai var tikt apturēta un dzēsta;

    b) reģistrācijas procesā nodrošināt reģistrētājiem saites uz attiecīgiem publiski pieejamiem un meklējamiem tiešsaistes intelektuālā īpašuma reģistriem, lai reģistrētāji varētu pārbaudīt, vai domēna nosaukums nav pretrunā reģistrētām intelektuālā īpašuma tiesībām. Šajā ziņā ALD nosaukumu reģistri, kas iedibināti ES un/vai piedāvā pakalpojumus ES, tiek mudināti sadarboties un strādāt kopā ar *EUIPO*, pamatojoties uz brīvprātīgu vienošanos, lai attiecībā uz to pārvaldībā esošiem ALD replicētu esošo informācijas un brīdinājuma sistēmu, ko pašlaik uztur *EUIPO* un *EURid* attiecībā uz ES preču zīmēm un ALD ".eu", un tos paplašinātu, attiecinot arī uz reģistrētām ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm;

    c) paredzēt verifikācijas procedūras attiecībā uz domēnu nosaukumu reģistrācijas datiem, izmantojot, piem., elektroniskās identifikācijas risinājumus un/vai publiski pieejamus reģistrus, piemēram, civilstāvokļa aktu reģistrus un komercreģistrus, lai verificētu reģistrētāja identitāti, pilnībā ievērojot tiesības uz datu aizsardzību;

    d) veikt brīvprātīgus pasākumus, kas paredzēti, lai atklātu nepareizus reģistrācijas datus par esošiem domēnu nosaukumiem un atvēlētu reģistrētājiem saprātīgu termiņu šādu datu izlabošanai un aizpildīšanai, pēc kura var tikt sniegts paziņojums par to domēna nosaukuma nodošanas reģistrācijai apturēšanu.

15. Kad tiek prasīta piekļuve domēna nosaukuma reģistrācijas datiem, kas ir personas dati, ALD nosaukumu reģistri un vienības, kas sniedz domēnu nosaukumu reģistrācijas pakalpojumus un kas iedibināti ES un/vai piedāvā pakalpojumus ES, tiek mudināti atzīt par leģitīmiem piekļuves pieprasītājiem jebkuras fiziskas vai juridiskas personas, kas iesniedz pieprasījumu par tiesībām uz informāciju saskaņā ar Direktīvu 2004/48/EK.

16. Ņemot vērā lauksaimniecības ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu shēmas pārskatīšanu un jauno ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu shēmu amatniecības un rūpniecības ražojumiem, kas būs pilnībā piemērojama no 2025. gada decembra ([52]), *EUIPO* tiek mudināts paplašināt pašreizējo informācijas un brīdināšanas sistēmu, aptverot arī ģeogrāfiskās izcelsmes norādes.

17. Reģistrētājiem vajadzētu būt tiesībām pārsūdzēt jebkuru to reģistrētā domēna nosaukuma apturēšanu vai dzēšanu.

18. Jebkura personas datu apstrāde būtu jāveic, pilnībā ievērojot Savienības tiesību aktus.

Vienota kontaktpunkta iecelšana intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanai

19. Kompetentās iestādes, tiesību subjekti un starpniecības pakalpojumu sniedzēji tiek mudināti iecelt kontaktpunktu intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanai un skaidri norādīt to savā tīmekļa vietnē un citos attiecīgos saziņas kanālos. Tie tiek arī mudināti izmantot *IPEP*, lai darītu zināmu savu iecelto kontaktpunktu intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanai.

([52]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2023/2411 (2023. gada 18. oktobris) par amatniecības un rūpniecības ražojumu ģeogrāfiskās izcelsmes norāžu aizsardzību un ar ko groza Regulas (ES) 2017/1001 un (ES) 2019/1753 (OV L, 2023/2411, 27.10.2023., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2411/oj).

Esošo rīku popularizēšana, lai veicinātu sadarbību un informācijas kopīgošanu

20. Dalībvalstis tiek mudinātas popularizēt tehniskus rīkus, ko varētu izmantot, lai veicinātu koordināciju, informācijas kopīgošanu un saziņu starp tiesību subjektiem un kompetentajām iestādēm,

    a) sekmējot *IPEP* izmantošanu drošai informācijas kopīgošanai, arī tiesību subjektu vidū elektronisko rīcības pieteikumu (*e-AFA*) iesniegšanai, izmantojot tirgotāju portālu, kas var būt vai nu *IPEP* tirgotāju portāls *COPIS* ([53]) vajadzībām, vai viens no valsts portāliem, ko izstrādājušas dalībvalstis;

    b) mudinot tirgus uzraudzības iestādes izmantot *ICSMS* un visas kompetentās iestādes izmantot *EU Safety Gate*, lai atzīmētu produktus vai paziņotu par produktiem, kas var būt viltoti vai pirātiski;

    c) mudinot valsts tiesu iestādes izmantot nozīmīgāko tiesībaizsardzības jomas spriedumu kolekciju, ko izveidojis *EUIPO*.

21. Ja attiecīgās kompetentās iestādes, tajā skaitā tirgus uzraudzības iestādes, šos rīkus izmanto nepietiekami, dalībvalstis tiek mudinātas atvēlēt nepieciešamos cilvēkresursus un tehniskos resursus, lai palielinātu minēto rīku izmantošanu.

22. *EUIPO* tiek mudināts veicināt papildu partneru turpmāku sadarbību informācijas apmaiņā, izmantojot *IEPE*, iesaistot starpniekus, piemēram, maksājumu pakalpojumu sniedzējus.

Efektīvas informācijas kopīgošanas starp visiem dalībniekiem vērtības ķēdē veicināšana

23. Dalībvalstis tiek mudinātas kopīgot izlūkdatus un datus par jaunām viltošanas un pirātisma tendencēm, informāciju par preču konfiskāciju, riska novērtējumus, to tīmekļa vietņu sarakstus, ko kompetentās iestādes atzinušas par tādām, kas veikušas intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības (pārkāpjošās tīmekļa vietnes), un labu praksi intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbību apkarošanā, kā paredzēts Savienības tiesību aktos. Tām minētie elementi būtu jākopīgo ar ES struktūrām, kas darbojas šajā jomā, piemēram, *OLAF*, Eiropolu, *EUIPO* un Komisiju, pilnvērtīgi izmantojot pieejamos juridiskos un tehniskos rīkus.

24. Ekonomikas dalībnieki tiek mudināti kopīgot informāciju ar kompetentajām iestādēm saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, arī par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbību izcelsmi un izplatīšanas kanāliem, kā arī par iespējamo pārkāpēju taktiku un uzvedību. Tie arī tiek mudināti izpētīt jaunus veidus, kā kopīgot informāciju par personām, kuras atkārtoti iesaistās intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībās tiešsaistē vai bezsaistē.

25. Attiecīgās kompetentās iestādes tiek mudinātas spontāni vai pēc īpaša pieprasījuma kopīgot vai apmainīties ar jebkādu stratēģisku vai tehnisku informāciju valsts un ES līmenī, kas sniegs ieguldījumu to riska analīzē vai citā izlūkošanas informācijā, izmantojot rīkus, kas tām darīti pieejami ([54]).

26. Attiecīgās ES struktūras un kompetentās iestādes tiek mudinātas analizēt iespēju darīt to riska analīzi un citas izlūkdatu sistēmas publiski pieejamas un sadarbspējīgas, lai varētu meklēt iespējamas līdzības ar iepriekšējiem intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumiem un noziegumiem intelektuālā īpašuma jomā. Šajā ziņā *EUIPO* tiek mudināts atbalstīt datu vākšanu, datu meklēšanu un datu "infopaneļu" izveidi un izmantošanu, šajā nolūkā izmantojot Intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanas un datu apmaiņas tehniskās grupas darbu.

([53]) *COPIS* (Viltošanas un pirātisma apkarošanas sistēma) ir ES datubāze, ko Komisija izveidojusi saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 608/2013 un kas ļauj muitas dienestiem izpildīt no regulas izrietošos to juridiskos pienākumus, apstrādājot, glabājot un pārvaldot rīcības pieteikumus un pārkāpumu uzskaiti, kas satur būtisku informāciju par precēm, kuru izlaišana ir apturēta, vai aizturētām precēm;

([54]) Piem., *COPIS*, kas noteikta Regulā (ES) Nr. 608/2013 par intelektuālā īpašuma tiesību robežu pasākumiem; muitas informācijas sistēma, kas noteikta Regulā (EK) Nr. 515/97 par dalībvalstu pārvaldes iestāžu savstarpēju palīdzību un šo iestāžu un Komisijas sadarbību, lai nodrošinātu tiesību aktu muitas jomā un lauksaimniecības tiesību aktu pareizu piemērošanu; Muitas informācijas sistēma Plus, kas noteikta Padomes Pamatlēmumā 2009/917/TI par informācijas tehnoloģiju izmantošanu muitas vajadzībām; Eiropola informācijas sistēma un Datu analīzes portāls, kas noteikti Regulā (ES) 2016/794 par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu), u. c.

27. Būtu jāturpina sadarbība starp *EUIPO* un dažādām ar tiesībaizsardzību saistītām ES struktūrām, tajā skaitā Eiropolu, *OLAF*, Eiropas Savienības Aģentūru tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (“*Eurojust*”), Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūru (“*Frontex*”) un *CEPOL*, lai atbalstītu un racionalizētu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbību apkarošanu. *EUIPO* būtu jāsniedz ieguldījums tīkla stiprināšanā un tā jāatbalsta. Informācijas kopīgošanai starp visiem dalībniekiem, ko skar intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības, būtu jānotiek saskaņā ar Savienības tiesību aktiem, tajā skaitā konkurences noteikumiem, un atbilstīgi principiem, kas noteikti Pamatnostādnēs par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta piemērojamību horizontālās sadarbības nolīgumiem, proti, principiem par informācijas apmaiņu un personas datu apstrādi, tiesībām uz privātumu un tiesībām veikt uzņēmējdarbību, un tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību ([55]).

Uzlabota tirgus uzraudzības iestāžu iesaiste viltošanas apkarošanā

28. Dalībvalstis tiek mudinātas uzticēt tirgus uzraudzības iestādēm prasmes un resursus, kas vajadzīgi, lai to veiktajā izmeklēšanā uzraudzītu intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības.

29. Dalībvalstis tiek mudinātas veicināt labāku koordināciju un sadarbību starp tirgus uzraudzības iestādēm un citām iestādēm, kas atbild par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu, jo īpaši pieprasot intensīvāku informācijas kopīgošanu un sadarbību, kad tiek veikti pasākumi intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbību apkarošanai. *EUIPO* tiek mudināts atbalstīt šo sadarbību, rīkojot apmācību, arī par informācijas kopīgošanas rīkiem, un kopīgas darbības viltojumu atklāšanai, un apkopot papildu pierādījumus par viltotu produktu radītajiem riskiem veselībai un drošībai.

3. NODAĻA

INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA TIESĪBU PIEMĒROŠANAS PROCEDŪRU VEICINĀŠANA

Strīdu alternatīvas izšķiršanas procedūru veicināšana

30. Valsts intelektuālā īpašuma tiesību biroji, kad tie piedāvā mediāciju, un citi strīdu alternatīvas izšķiršanas (SAI) pakalpojumu sniedzēji tiek mudināti sniegt mediācijas pakalpojumus ar intelektuālā īpašuma tiesībām saistītos strīdos, kas nav reģistrācijas un iebildumu procedūras.

31. ALD nosaukumu reģistri, kas iedibināti ES un/vai piedāvā pakalpojumus ES, tiek mudināti paredzēt SAI procedūru, kurā var aizstāvēt intelektuālā īpašuma tiesības,

    a) ņemot vērā starptautisko labo praksi šajā jomā un īpaši attiecīgos Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācijas ieteikumus, lai nodrošinātu, ka, ciktāl iespējams, tiek novērsta spekulatīva un ļaunprātīga reģistrācija;

    b) ievērojot vienotus procesuālos noteikumus saskaņā ar noteikumiem, kas izklāstīti *ICANN* Vienotajā Domēnu nosaukumu strīdu izšķiršanas politikā.

32. Ievērojot SAI procedūru, kurā tiesību subjekts ir uzvarējis un kuru var uzskatīt par galīgu vai kura nav pārsūdzama, reģistrs tiek mudināts vai nu atsaukt domēna nosaukumu, vai pēc pieprasījuma nodot to uzvarējušajai pusei.

33. Ikvienai SAI procedūrai būtu jāatbilst piemērojamiem Savienības vai valsts tiesību aktiem, arī attiecībā uz personas datu apstrādi, tiesībām uz privātumu un tiesībām veikt uzņēmējdarbību, un tiesībām un efektīvu tiesību aizsardzību.

Dinamisku izpildrakstu izmantošanas veicināšana

34. Dalībvalstis tiek mudinātas paredzēt iespēju pieprasīt tādu izpildrakstu pret pārkāpēju vai konkrētu starpniecības pakalpojumu sniedzēju, ko var attiecināt arī uz intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbībām, kuras vēl nav identificētas izpildraksta pieteikuma iesniegšanas laikā, bet attiecas uz ļoti līdzīgiem faktiskajiem apstākļiem, kas liecina par attiecīgo intelektuālā īpašuma tiesību iespējamu pārkāpumu.

([55]) Komisijas paziņojums “Pamatnostādnes par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101. panta piemērojamību horizontālās sadarbības nolīgumiem” (OV C 259, 21.7.2023., 1. lpp.).

35. Ekonomikas dalībnieki tiek mudināti plašāk attīstīt un izmantot tehniskos risinājumus, ar kuriem identificē atkārtotus intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumus, ko izdara tā pati fiziskā vai juridiskā persona un ar tādiem pašiem līdzekļiem, piemēram, spoguļojot tīmekļa vietnes vai izmantojot preču zīmes dominējošu elementu tiešsaistē vai bezsaistē, vai atkārtoti glabājot viltotas preces tajā pašā noliktavā.

36. Ieviešot vai piemērojot noteikumus par izpildrakstiem, dalībvalstis tiek mudinātas ņemt vērā to, ka izpildrakstā izklāstītajiem pasākumiem nevajadzētu adresātiem radīt pārmērīgu slogu.

37. Dalībvalstis tiek mudinātas paredzēt, ka izpildraksta ilgums nepārsniedz laiku, kas vajadzīgs, lai nodrošinātu tiesību subjektu efektīvu aizsardzību.

38. Ikvienai izpildraksta procedūrai būtu jāatbilst piemērojamiem Savienības vai valsts tiesību aktiem, arī attiecībā uz personas datu apstrādi, tiesībām uz privātumu un tiesībām veikt uzņēmējdarbību, un tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību.

Tiesību uz informāciju intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanai nodrošināšana

39. Dalībvalstis tiek mudinātas paredzēt iespēju kompetentajām tiesu iestādēm, atbildot uz pamatotu un samērīgu prasītāja pieprasījumu tiesvedībā, uzdot atklāt būtisku informāciju, kas palīdzētu efektīvi apkarot intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumus, kas netiek īstenoti komerciālā mērogā. Šajā nolūkā būtiska informācija var būt tā pati informācija, ko var pieprasīt saskaņā ar Direktīvas 2004/48/EK 8. panta 2. punktu, tajā skaitā e-pasta adrese, tālruņa numurs un IP adreses, kas saistītas ar iespējamiem pārkāpējiem vai iespējamo pārkāpuma darbību dalībniekiem.

40. Dalībvalstis tiek mudinātas nodrošināt, ka attiecībā uz informācijas pieprasījumu saskaņā ar Direktīvas 2004/48/EK 8. pantu ir pietiekami iesniegt kompetentajai tiesai jebkādus pamatoti pieejamus pierādījumus, kas ar pietiekamu noteiktības pakāpi apliecina, ka prasītājs ir tiesību subjekts.

41. Informācijas – kas var ietvert personas datus – kopīgošanai ir ļoti svarīga nozīme, lai varētu efektīvi un iedarbīgi apkarot intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbības. Lai tiesību subjekti varētu ierosināt godīgu un taisnīgu civilprocesu pret intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpējiem, ekonomikas dalībnieki būtu jāmudina kopīgot būtisko informāciju un pierādījumus ar tiesību subjektiem civiltiesiskajai piemērošanai. Turklāt ekonomikas dalībnieki tiek mudināti ņemt vērā:

    a) ka datu pārziņa vai trešās personas intereses iegūt personas datus par personu, kura, domājams, ir nodarījusi kaitējumu to īpašumam, lai varētu celt zaudējumu kompensācijas vai prasījumu piedziņas prasību pret šo personu, var būt leģitīmas intereses saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 6. panta 1. punkta f) apakšpunktu;

    b) valsts datu aizsardzības iestāžu lēmumu pieņemšanas praksi un jebkurus Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas attiecīgus norādījumus.

Atbilstošas zaudējumu kompensācijas piešķiršanas nodrošināšana

42. Dalībvalstis tiek mudinātas nodrošināt, ka saistībā ar tiesvedību, kas attiecas uz intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu, tiesību subjekti var saņemt zaudējumu kompensāciju, kas ir atbilstoša, lai kompensētu faktisko nodarīto kaitējumu, izmantojot zaudējumu aprēķina metodi, kurā ņem vērā visus nodarītā kaitējuma aspektus, tajā skaitā:

    a) zaudējumu kompensāciju, kas sedz tiesību subjektam nodarīto morālo kaitējumu;

    b) zaudējumu kompensāciju, kas sedz izmaksas, kuras saistītas ar iespējamo pārkāpuma darbību izpēti un identificēšanu;

    c) zaudējumu kompensāciju, kas sedz procentu maksājumus par maksājamām summām.

43. Dalībvalstīm tiek atgādināts, ka saskaņā ar Tiesas judikatūru ([56]) to, ka Direktīva 2004/48/EK neuzliek dalībvalstīm pienākumu paredzēt zaudējumu atlīdzināšanu kā sodu, nevar interpretēt kā aizliegumu attiecīgos gadījumos ieviest šādu pasākumu. Tāpēc dalībvalstis tiek mudinātas atbilstīgi to konstitucionālajām un tiesiskajām tradīcijām un pilnībā ievērojot Hartu, apsvērt, vai intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma gadījumos, kas rada vislielāko kaitējumu, kā tiesiskās aizsardzības līdzekli noteikt zaudējumu atlīdzināšanu kā sodu.

Ātrāka, lētāka un ekoloģiskāka intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma preču glabāšana un utilizācija

44. Dalībvalstis un ekonomikas dalībnieki tiek mudināti atbalstīt Komisiju un *EUIPO*:

a) tiem novērtējot veidus, kā varētu samazināt to īpašuma tiesību pārkāpuma preču glabāšanas un iznīcināšanas laiku un izmaksas, kuras aiztur uz ES robežas vai konfiscē iekšējā tirgū un kuras tiek uzdots iznīcināt;

b) tiem apkopojot un kopīgojot labu praksi attiecībā uz videi nekaitīgas glabāšanas un utilizācijas metodēm un praksi, ko piemēro iznīcināšanai paredzētajām intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma precēm, lai stiprinātu zināšanas, pielāgotu valsts praksi un veicinātu par intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma preču glabāšanu un utilizāciju atbildīgo dalībnieku informētību, tajā skaitā par labu praksi attiecībā uz videi nekaitīgu glabāšanu.

45. Dalībvalstis un ekonomikas dalībnieki tiek mudināti nodrošināt, ka intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma preces, ko tiek uzdots iznīcināt, tiek sagatavotas atkalizmantošanai, reciklēšanai vai citām atgūšanas darbībām un tiek sadedzinātas vai apglabātas atkritumu poligonos tikai galējos gadījumos, kad šādi risinājumi ir visoptimālākie vides un cilvēku veselības ziņā. Šādos gadījumos īpaša uzmanība būtu jāpievērš precēm, kas satur bīstamas vielas vai maisījumus.

46. Dalībvalstis tiek mudinātas sniegt Komisijai un *EUIPO* informāciju par izmaksām un par pieejamajiem ekonomikas dalībniekiem, kas piedāvā glabāšanas un/vai videi nekaitīgas utilizācijas pakalpojumus, arī reciklēšanas gadījumā.

Krimināls odu un izmeklēšanas efektivitātes palielināšana

47. Dalībvalstis tiek mudinātas atkārtoti novērtēt un attiecīgā gadījumā palielināt pieejamo maksimālo brīvības atņemšanas sodu par vissmagākajām tādas tīšas viltošanas un pirātisma formām, kuru noziedzīgas organizācijas veic komerciālā mērogā.

48. Dalībvalstis tiek mudinātas nodrošināt, ka, atsevišķos gadījumos nosakot atbilstošu soda līmeni, var tikt ņemta vērā radītā vai paredzamā nelegālā labuma summa un radīto zaudējumu summa. Dalībvalstis tiek mudinātas nodrošināt, ka, atsevišķā gadījumā nosakot atbilstošus finansiālus sodus, var tikt ņemts vērā juridiskas personas kopējais grupas apgrozījums.

49. Dalībvalstis tiek mudinātas atkārtoti novērtēt nepieciešamību paredzēt vai, ja ir ievēroti nepieciešamie aizsardzības pasākumi, kas paredzēti Savienības vai valsts tiesību aktos, atļaut piemērot slēptas izmeklēšanas metodes tīšas preču zīmju viltošanas un pirātisma, ko noziedzīgas organizācijas īsteno komerciālā mērogā, vissmagāko formu izmeklēšanā.

50. Dalībvalstis tiek mudinātas saskaņā ar piemērojamiem noteikumiem veikt izmeklēšanu par noziedzīgu nodarījumu, kas saistīti ar intelektuālā īpašuma tiesībām, finansiālajām sekām un, kad vien tas ir iespējams un lietderīgi, izmantot izmeklēšanas stratēģiju "sekojiet naudai".

51. Dalībvalstis tiek mudinātas nodrošināt vienību, kas atbild par noziegumu, kuri saistīti ar intelektuālā īpašuma tiesībām, un krimināl vajāšanu par tiem, pilnīgu vai daļēju specializāciju to kompetentajās iestādēs un prokuratūrās.

([56]) 2017. gada 25. janvāra spriedums, C-367/15, *Stowarzyszenie 'Oławska Telewizja Kablowa*, 28. punkts.

52. Dalībvalstis tiek mudinātas nodrošināt, ka to kompetentās iestādes sistemātiski izmanto to veiktās izmeklēšanas pārrobežu aspektus un koordinē izmeklēšanu ar attiecīgajiem partneriem ar attiecīgu ES struktūru un aģentūru, piemēram, *Eurojust*, *OLAF* un Eiropola, starpniecību.

53. Visiem pasākumiem, ko dalībvalstis tiek mudinātas paredzēt šajā nodaļā, vajadzētu būt saskaņā ar piemērojamām Savienības, valsts un starptautisko tiesību normām, arī attiecībā uz visu skarto pušu pamattiesību aizsardzību.

4. NODAĻA

INTELEKTUĀLĀ ĪPAŠUMA PRAKSES PIELĀGOŠANA MI UN VIRTUĀLAJĀM PASAULĒM

Jauno tehnoloģiju pilnvērtīga izmantošana intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma darbību apkarošanai

54. Tiesību subjekti un starpniecības pakalpojumu sniedzēji tiek mudināti izmantot ES mēroga risinājumus uzlabotām izsekošanas sistēmām (piemēram, produkta digitālo pasi un žetonizācijas risinājumus – uz blokķēdēm balstītus vai citus), kas palīdzēs ekonomikas dalībniekiem un muitas dienestiem, izsekojot pakas visā vērtības ķēdē, kā arī veicinās datu kopīgošanu atbilstīgi Savienības tiesību aktiem.

55. Ekonomikas dalībnieki, jo īpaši starpniecības pakalpojumu sniedzēji, kā arī tiesību subjekti tiek mudināti izmantot progresīvas metodikas un tehnoloģijas, piemēram, datu analīzes metodes, automātiskās satura atpazīšanas sistēmas un mašīnmācīšanās (ieskaitot dziļo mācīšanos) algoritmus, lai tiešsaistē atklātu viltotas preces, tajā skaitā preces, ar kurām tiek pārkāpti dizainparaugi.

56. Dalībvalstis tiek mudinātas izmantot MI sistēmas, lai apkarotu viltošanu, uzlabotu izpildes panākšanas pasākumus un uzlabotu pakalpojumus intelektuālā īpašuma tiesību pieteikumu iesniedzējiem. Šajā saistībā dalībvalstis tiek mudinātas:

a) ieviest MI sistēmas, lai efektīvi vienkāršotu un uzlabotu intelektuālā īpašuma tiesību pieteikumu iesniegšanas procesu, nodrošinot pieteikumu iesniedzējiem raitāku un lietošanā ērtāku pieredzi;

b) mudināt kompetentās iestādes izmantot MI sistēmas, lai racionalizētu un uzlabotu viltotu un pirātisku preču un tiešsaistes satura identificēšanas un apkarošanas procesu.

57. Ikvienai tehnoloģijas izmantošanai būtu jāatbilst piemērojamiem Savienības vai valsts tiesību aktiem, arī attiecībā uz personas datu apstrādi, tiesībām uz privātumu un tiesībām veikt uzņēmējdarbību, un tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību.

Informētības par jaunām tehnoloģijām uzlabošana un MVU iedrošināšana izmantot šīs tehnoloģijas

58. Dalībvalstis tiek mudinātas uzlabot sabiedrības informētību par tehnoloģijām un risinājumiem, kas izmantojami viltošanas un pirātisma apkarošanai, piemēram, tiem, kas minēti *EUIPO* Viltošanas un pirātisma apkarošanas tehnoloģiju ceļvedī. Šajā saistībā *EBSI* vadība tiek mudināta atzīt viltošanas un pirātisma apkarošanu par jaunu *EBSI* lietotājgadījumu, kas rosinātu citus pirmlietotājus izstrādāt jaunus viltošanas apkarošanas risinājumus, kuri balstīti uz sadalītās virsgrāmatas tehnoloģijām.

59. Dalībvalstis un nozaru ieinteresētās personas tiek mudinātas cieši sadarboties ar Komisiju MVU pielāgota visaptveroša kontrolsaraksta izstrādē. Minētā kontrolsaraksta mērķis ir arī palīdzēt MVU labāk izprast MI tehnoloģiju radītos izaicinājumus un iespējas. Konkrētāk, kontrolsarakstā galvenā uzmanība tiks pievērsta tam, lai sniegtu MVU iespējas efektīvi aizsargāt to intelektuālā īpašuma tiesības un komercnoslēpumus, kad tiek izmantotas MI sistēmas, un sniegt praktisku ieskatu, lai ar padziļinātu izpratni par MI un tā ietekmi uz intelektuālā īpašuma tiesībām MVU varētu orientēties līgumu noteikumos.

Intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība un ievērošana virtuālajās pasaulēs un citās tiešsaistes vidēs

60. Dalībvalstis tiek mudinātas veicināt ekonomikas dalībnieku informētību par pašlaik piemērojamiem intelektuālā īpašuma tiesību noteikumiem (piem., droša tiesību subjektu atļaujas piešķiršana, virtuālajās pasaulēs ieviešot ar intelektuālā īpašuma tiesībām aizsargātu priekšmetu) un *NFT* izmantošanas ietekmi uz intelektuālā īpašuma tiesībām virtuālajās pasaulēs.

61. Tiesību subjekti, intelektuālā īpašuma tiesību biroji un citas ieinteresētās personas tiek mudinātas iesaistīties dialogā ar Komisiju par intelektuālā īpašuma tiesību, jo īpaši preču zīmju un dizainparaugu, tajā skaitā *NFT*, aizsardzību šādās jaunās vidēs. Nolūkā pilnībā izpētīt jauno tehnoloģiju potenciālu un veicināt to ieviešanu Komisija atbalstīs nozares dialogu, lai tas darbotos kā virzītājspēks un papildinātu daudzās pašreizējās iniciatīvas šajā jomā saskaņā ar 2020. gada Rīcības plānu intelektuālā īpašuma jomā.

5. NODAĻA

RĪKU NODROŠINĀŠANA MAZIEM UN VIDĒJIEM UZŅĒMUMIEM TO MATERIĀLO AKTĪVU LABĀKAI AIZSARDZĪBAI

MVU fonds – jauni MVU atbalsta pakalpojumi intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas jomā (intelektuālā īpašuma tiesību priekšizpētes vaučers)

62. MVU fonda kontekstā intelektuālā īpašuma tiesību priekšizpētes eksperts sniegs MVU sākotnējās konsultācijas:

a) dalībvalstis tiek mudinātas ar savu intelektuālā īpašuma tiesību biroju starpniecību piedalīties intelektuālā īpašuma tiesību priekšizpētes (*IP Scan Enforcement*) pakalpojumā un uzlabot informētību par MVU fondu un tā intelektuālā īpašuma tiesību priekšizpētes vaučeru;

b) ekonomikas dalībnieki, kas ir MVU, tiek aicināti izmantot intelektuālā īpašuma tiesību priekšizpētes pakalpojumu, lai uzlabotu savu intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas stratēģiju;

c) MVU apvienības tiek aicinātas uzlabot savu attiecīgo dalībnieku informētību par MVU fondu un tā intelektuālā īpašuma tiesību priekšizpētes vaučeru.

Kiberzādzību novēršanas rīkkopa

63. Dalībvalstis un *EUIPO* tiek mudinātas uzlabot to inovatīvo MVU informētību par to, cik svarīga nozīme ir kiberdrošībai saistībā ar to neizpausto informāciju, komercnoslēpumiem un zinātību, ko izmanto darījumdarbībā. Šajā nolūkā dalībvalstis un *EUIPO* tiek mudinātas:

a) popularizēt informētības veicināšanas rīkkopu, ko izstrādā Komisija un kas izmantojama, lai novērstu MVU komercnoslēpumu nelikumīgu iegūšanu, izdarot kiberdrošības pārkāpumus, uzlaušanu un citus kiberuzbrukumus;

b) izplatīt rīkkopas rīkus (jo īpaši ceļvežus nozaru uzņēmumiem, bieži uzdotos jautājumus, gadījumpētījumus un uzņēmumu piemēroto labu praksi attiecībā uz kiberdrošību) un uzrunāt tirdzniecības kameras un uzņēmumu apvienības, lai mudinātu MVU piedalīties bezmaksas tiešsaistes kursos un tīmekļsemināros par kiberdrošību;

c) popularizēt pārējos informētības veicināšanas rīkus, kas tiek darīti pieejami kiberdrošības informācijas portālā, lai palīdzētu MVU labāk aizsargāt to intelektuālo īpašumu un komercnoslēpumus un efektīvāk novērst kiberuzbrukumus.

64. Ekonomikas dalībnieki tiek mudināti:

a) uzlabot savu aizsardzību pret kiberuzbrukumiem, cita starpā izmantojot publisko iestāžu nodrošinātos rīkus, tajā skaitā Komisijas rīkkopu, kas paredzēta, lai novērstu kiberuzbrukumus vai reaģētu uz kiberuzbrukumiem, kuru mērķis ir piesavināties komercnoslēpumus;

b) apmācīt savu personālu, kā novērst, pārvaldīt kiberuzbrukumus un reaģēt uz kiberuzbrukumiem, kas vērsti pret to komercnoslēpumiem, izmantojot bezmaksas mācību kursus un citus mācību un informatīvos materiālus, ko Komisija izstrādājusi šim nolūkam Kiberzādzību novēršanas rīkkopas ietvaros.

6. NODAĻA

INFORMĒTĪBAS PAR INTELEKTUĀLO ĪPAŠUMU, APMĀCĪBAS UN IZGLĪTOŠANAS VEICINĀŠANA VISU ATTIECĪGO IEINTERESĒTO PERSONU VIDŪ

Zināšanu un apmācības par intelektuālo īpašumu veicināšana valsts izglītības programmās

65. Dalībvalstis tiek mudinātas savās valsts izglītības programmās un profesionālajā izglītībā, jo īpaši uzņēmējdarbības apguvei augstākās izglītības programmās, ieviest intelektuālā īpašuma tiesību pamatjēdzienus, ar intelektuālā īpašuma tiesībām aizsargātu materiālu ētisku izmantošanu un intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu jautājumus. Tās tiek arī mudinātas veicināt radošumu, inovāciju, uzņēmējdarbību un atbildīgu digitālo iesaisti.

66. Dalībvalstis tiek mudinātas veicināt informētību par intelektuālo īpašumu mācību grāmatās un mācību materiālu par intelektuālā īpašuma tiesībām izplatīšanu attiecīgajām skolotāju apmācības iestādēm. Šajā nolūkā dalībvalstis tiek mudinātas savās izglītības iestādēs, tajā skaitā universitātēs un zinātniskās izpētes organizācijās, popularizēt izglītības un mācību materiālus, kas sagatavoti un apkopoti *EUIPO* vadītajā projektā "Ideas Powered @ School"; tiem būtu arī jāietver liecības par viltotu produktu radītajiem riskiem veselībai un drošībai.

Tiesībaizsardzības speciālistu apmācības par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu veicināšana

67. Dalībvalstis tiek mudinātas iekļaut pielāgotu saturu par intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību un piemērošanu, kuru sagatavojuši *EUIPO* un *CEPOL*, cita starpā šādās jomās:

    a) obligātajā valsts apmācības programmā, kas paredzēta kompetentajām iestādēm, tajā skaitā policijai, muitas dienestiem un prokuratūrām;

    b) valsts apmācības programmā, kas paredzēta tirgus uzraudzības un robežu un krasta apsardzes iestādēm.

68. Kompetentās iestādes, tajā skaitā tirgus uzraudzības iestādes un robežu un krasta apsardzes iestādes, tiek mudinātas i) veicināt sava personāla dalību regulāros apmācības kursos par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu, kurus organizē *EUIPO* un *CEPOL*, un ii) kopīgot ar savu personālu šo ES aģentūru izstrādātos apmācības materiālus.

Tiešsaistes aptiekas

69. Dalībvalstis tiek mudinātas sadarbībā ar patērētāju organizācijām palīdzēt patērētājiem izvairīties no nelegālu tiešsaistes aptieku izmantošanas, uzlabojot informētību par vienoto logotipu, ko norāda tīmekļa vietnēs, kuras iedzīvotājiem piedāvā iegādāties zāles tālpārdošanā.

Viltošanas un pirātisma situācijas uzraudzības saraksts

70. Dalībvalstis tiek mudinātas viltošanas apkarošanas darbībās attiecīgā gadījumā ņemt vērā informāciju, kas sniegta Viltošanas un pirātisma situācijas uzraudzības sarakstā, ņemot vērā to, ka minētais situācijas uzraudzības saraksts neietver konstatējumus par juridiskiem pārkāpumiem.

Intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzība un piemērošana tirgos ārpus ES

71. Ekonomikas dalībnieki ES tiek mudināti pirms iesaistīšanās jaunā darījumdarbībā valstī ārpus ES iepazīties ar attiecīgas valsts darījumdarbības un juridisko vidi, izlasot informāciju, ko dara pieejamu intelektuālā īpašuma tiesību palīdzības dienesti un kas publicēta Komisijas ziņojumā par intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzību un piemērošanu trešās valstīs. Minētajā divgadu ziņojumā ir noteiktas trešās valstis, kurās situācija intelektuālā īpašuma tiesību aizsardzībā un piemērošanā (gan tiešsaistē, gan bezsaistē) rada ES vislielākās bažas. Tas palīdzēs ekonomikas dalībniekiem pieņemt pārdomātus darījumu lēmumus. Tie arī tiek mudināti izmantot esošos tehniskos rīkus (piem., *EUIPO TMview* un *DesignView*) vai ziņot par jautājumiem, kas saistīti ar intelektuālo īpašumu un kas varētu ietekmēt to turpmākās darījumdarbības ārpus ES (piem., izmantojot portālu *Access2Markets* ([57])).

([57]) Sākumlapa | *Access2Markets* (europa.eu).

Brīvās tirdzniecības zonas

72. Brīvās tirdzniecības zonu uzņēmēji, kas atrodas ES, tiek mudināti ievērot Rīcības kodeksu tīrām brīvās tirdzniecības zonām, kas pievienots ESAO Ieteikumam par nelikumīgas tirdzniecības apkarošanu "Lielāka pārredzamība brīvās tirdzniecības zonās".

7. NODAĻA

PĒCPASĀKUMI UN UZRAUDZĪBA

73. Pēc pieprasījuma dalībvalstīm būtu jāziņo Komisijai par darbībām, kas veiktas, lai ņemtu vērā dalībvalstīm adresētos ieteikumus.

74. Komisija aicina *EUIPO* veicināt informētību par šo ieteikumu un veikt ar to saistītos saziņas un informatīvos pasākumus. Tā arī aicina *EUIPO* atbalstīt Komisiju šā ieteikuma īstenošanas un ietekmes uzraudzībā.

75. *EUIPO* Intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumu novērošanas centrs tiek mudināts:

— izplatīt ieteikumus savā ieinteresēto personu tīklā, tajā skaitā tā tiesnešu tīklā;

— apkopot informāciju un attiecīgo judikatūru par Direktīvas 2004/48/EK piemērošanu;

— nodrošināt, ka visas attiecīgās ieinteresētās personas savu iecelto kontaktpunktu intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanas jautājumos dara pieejamu ar *IPEP* starpniecību;

— turpināt attīstīt *IPEP*, tajā skaitā jaunas funkcijas, un paplašināt esošās funkcijas, lai tās attiecinātu uz jaunām ieinteresētajām personām, un turpināt uzraudzīt *IPEP* izmantošanu;

— uzraudzīt un kopīgot labu praksi, ko īsteno kompetentās iestādes un starpniecības pakalpojumu sniedzēji, un, ciktāl iespējams, uzraudzīt, kā tiek īstenota laba prakse, uz ko attiecas šis ieteikums;

— atbalstīt Komisiju dialogā ar ieinteresētajām personām, īpaši SM modernizācijas kontekstā;

— atbalstīt Komisiju dialogā ar ieinteresētajām personām par jaunajām tehnoloģijām, kuru mērķis ir pielāgot intelektuālā īpašuma praksi un stratēģijas virtuālajām pasaulēm un MI, jo īpaši lai veicinātu pētniecību, labu praksi un dialogu starp visām ieinteresētajām personām, tajā skaitā MVU, nolūkā risināt izaicinājumus MI jomā;

— atbalstīt Komisiju labas prakses apkopošanā un kopīgošanā attiecībā uz intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpuma preču glabāšanu un iznīcināšanu, tajā skaitā videi nekaitīgām glabāšanas un utilizācijas metodēm;

— atbalstīt analīzi un apspriedes par informācijas kopīgošanas sistēmām Intelektuālā īpašuma tiesību īstenošanas un datu apmaiņas tehniskajā grupā;

— sadarboties ar ES tiesībaizsardzības struktūrām, tirgus uzraudzības iestādēm un citām kompetentajām valsts iestādēm un stiprināt to tīklus;

— atbalstīt Komisiju viltošanas un pirātisma tendenču apzināšanā saistībā ar trešo valstu tiešsaistes platformām un sociālo mediju pakalpojumiem;

— uzraudzīt konkrētu intelektuālā īpašuma apmācības kursu ietekmi uz tiesībaizsardzības speciālistiem un uzraudzīt, kā dalībvalstis iekļauj intelektuālā īpašuma kursus savās valsts apmācības programmās, kas paredzētas kompetentajām iestādēm;

— mudināt BTZ uzņēmējus ES ievērot ESAO ieteikumu "Lielāka pārredzamība brīvās tirdzniecības zonās".

76. *EUIPO* tiek aicināts sekot līdzi intelektuālā īpašuma tiesību priekšizpētes panākumiem, pamatojoties uz to valsts intelektuālā īpašuma tiesību biroju skaitu, kuri sniedz šo pakalpojumu, kā arī to izmantojošo MVU skaitu.

77. *EUIPO* tiek aicināts paplašināt sadarbību ar *EURid* un citiem reģistriem domēnu nosaukumu jomā, jo īpaši attiecībā uz informācijas un brīdināšanas sistēmu, ģeogrāfiskās izcelsmes norādēm un citiem ALD.

78. *EUIPO* tiek aicināts veicināt informētību par kiberdrošību un sniegt ieguldījumu Kiberzādzību novēršanas rīkkopas, tajā skaitā tās informatīvo un apmācības materiālu, izplatīšanā un popularizēšanā.

79. *EUIPO* Mediācijas centrs tiek mudināts i) izveidot un uzturēt attiecīgus tīklus SAI izmantošanas popularizēšanai un paplašināšanai ar intelektuālo īpašumu saistītos strīdos, arī attiecībā uz pārkāpumiem, efektīvākai viltošanas apkarošanai un ii) uzraudzīt ar SAI saistīto pasākumu īstenošanu.

80. Komisija novērtēs šā ieteikuma ietekmi, pienācīgi ņemot vērā *EUIPO* konstatējumus, ne vēlāk kā trīs gadus pēc ieteikuma pieņemšanas. Uz šā pamata Komisija novērtēs, vai ES līmenī ir vajadzīgi papildu pasākumi, ņemot vērā i) tehnoloģiju attīstību, ii) rezultātus, kas gūti pēcuzraudzības pētījumā par Direktīvas 2004/48/EK piemērošanu, un iii) jebkādu ietekmi, kāda Regulas (ES) 2022/2065 un Ieteikuma (ES) 2023/1018 īstenošanai var būt bijusi uz intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu un viltošanas un pirātisma apkarošanu.

Briselē, 2024. gada 19. martā

Komisijas vārdā –
Komisijas loceklis
Thierry BRETON